

ST. OLAV

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 2 - 2014

La oss gå opp til Jerusalem s.26

Palmesøndag i Jerusalem – Foto: © Ryan Rodrick Beiler / Shutterstock.com

- En menighet blir til s. 4
- Hvorfor Rouen? s. 12
- Tro og vitenskap s. 18

- Olsokprogram s. 31
- Kan ekteskap læres? s. 34
- Jugendperlen i Sandefjord s. 38

To hellige paver s. 8

Samvittigheten: et nødvendig korrektiv

Det er med bekymring jeg følger debatten om legenes reservasjonsrett ved henvisning til abortinngrep. Det forstemmende ved ordskiftet er at provosert abort av et stort flertall av de engasjerte omtales som en rett, og ikke – som lovens tekst også uttrykker – som en trist utgang på et svangerskap.

Det mål norsk lov tilstreber, er faktisk at så få aborter som mulig skal finne sted. Noen debattanter bruker til og med ord som indikerer at abort kan være et gode. Spørsmålet om hva som faktisk skjer ved en abort, at et menneskeliv fjernes, har vært overdøvet hver gang det har vært stilt. Og de 500.000 provoserte aborter som er foretatt siden loven ble vedtatt, registreres knapt.

Lover dårlig. De leger som ber om reservasjonsrett, er overbevist om at menneskelivet begynner ved unnfangelser, eventuelt når det befruktete egg fester seg på livmoren. Derfor er det umulig for disse legene å henvise til abort. Livet kan ikke begynne etter 12 eller 20 uker eller ved fødselen. Selv om tidspunktet for menneskelivets begynnelse regnes som uinteressant eller irrelevant av mange, er det uforståelig at disse legers logiske synspunkt ikke møtes med respekt, men med emosjonell heftighet. Det lover dårlig for videre offentlig debatt om etiske spørsmål, og vi vet at det kommer flere. Det skal ikke mye fantasi til før vi forstår at den liberalistiske lobby i neste omgang vil arbeide for legalisering av aktiv dødshjelp. Og veien til pålegg for helsepersonell til å bistå i å ta liv av syke og eldre, vil da være kort. Centimeter for centimeter flyttes den etiske grensen – og staten står i fare for å be sine borgere om å lukke øynene.

Det tolerante og demokratiske Norge kan ikke være bekjent av en strømreformering av borgernes etiske vurderinger og valg. Dersom man skulle velge å bevege seg i en slik retning, vil

vi havne i fellesskap med nasjoner og kulturer vi helst ikke vil identifisere oss med. Et liberalt samfunn viser *respekt* for borgernes samvittighet i spørsmål om liv og død. Politikere som ikke verner om samvittighetsfriheten, beveger seg derfor i farlig farvann. Skulle Norge innskrenke samvittighetsfriheten for fastleger, beveger vi oss bort fra de demokratiske grunnverdier vi tufter vår kultur på. Da har vi ikke lenger et demokrati som sikrer respekt for mindretallet. Den sivile ulydighet vil måtte blomstre – ikke minst blant religiøse og kulturelle minoriteter – og Norges enhetsprosjekt vil raskt rakne i sammenføyningene.

Den svakeste. Kirken – og samfunnet for øvrig – skal og bør alltid ta den svakestes parti. I den opphetede debatten om reservasjonsretten hevdes det at den svakeste part i en konsultasjon mellom en abortsøkende kvinne og hennes fastlege, er kvinnen. Fastleger som reserverer seg mot å henvise til abort, hevder – med religiøse, humanistiske eller øvrige verdier i ryggen – at det er det ufødte *barnet* som er den svakeste part. Å oppsøke en abort er utvilsomt en svært vanskelig og sårbar situasjon for mange kvinner – også fordi abort ikke er etisk lettvinnet eller et verdinøytralt anliggende. Også de stortingsrepresentanter som står bak dokument 8-forslaget om ikke å utvide legers reservasjonsrett, uttaler respekt for de legers standpunkt som ikke vil delta i selve abortinngrepet. Vi må derfor legge til grunn enighet om at spørsmålet om abort og medvirkning til abort er et alvorlig samvittighets-spørsmål for alle: den abortsøkende kvinnen, legene, politikerne og oss alle. Å kjøre den sårbare kvinnen frem som det eneste gyldige argument i debatten, er derfor en overforenkling av virkeligheten. For et menneske som er overbevist om at en provosert abort er å fjerne et liv, må *retten til liv* rangere høyest blant moralprinsippene. Staten, som både har en lov- og *normgivende* rolle, kan ikke være bekjent av å nekte dem – nekte oss – å handle på dette samvittighetsgrunnlaget. Samvittighetsfriheten, som også er nedfelt i Den

europiske menneskerettskonvensjons artikkel 9, kan selvsagt ikke alltid ha forrang. Har den imidlertid ikke forrang i spørsmål om liv og død, kan den vanskelig anvendes på noe.

Temperaturmåler. Samvittigheten er kanskje det viktigste instrumentet vi har for å ta temperaturen på samfunnet – den er et nødvendig korrektiv i ethvert demokratisk samfunn. Jeg vil derfor takke de fastleger og øvrige helsearbeidere som prinsippfast forsøker å manøvrere i et etisk minelagt landskap og minner oss andre på nødvendigheten av en våken og ærlig samvittighet. Den katolske kirke – og flere andre institusjoner – står sammen med dere. Vi lover å styrke vårt engasjement for å vekke samfunnets samvittighet når den måtte sove. Slik vi ser det, er ikke problemet at for mange i vår tid henviser til samvittigheten. Det er kanskje heller for få?

St. Olav – katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78), «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68) og «Broen» (Landsdekkende, -2009).

Utgis av:
Norsk Katolsk Bisperåd
Nr. 2, 2014, årgang 126 – ISSN 0802-6726
Oslo katolske bispedømme tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift tlf.: 77 68 56 04

Adresse:
Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01 E-post: kirkeblad@katolsk.no
www.katolsk.no/kirkebladet

Redaktør: Heidi H. Øyma (HHØ)

Redaksjon:
Kristine Dingstad (KD), sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)

Nord-Norge-kontakt: Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Trykk: Frode Fjellberg AS **Opplag:** 87 200

Redaksjonsslutt: 24.3. Deadline for neste nr: 14.5

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Gaver til St. Olav kirkeblad fra utlandet:
Sparebanken Pluss, Postboks 200, 4662 Kristiansand
BIC/SWIFT: PLUSNO22 IBAN: NO43 3000 2275 321

Oppussingen av St. Joseph kirke fullført

Av Paul Marić/Heidi H. Øyma

St. Joseph kirke, «den andre kirken i Akersveien» i Oslo, som ligger på motsatt siden av veien i forhold til St. Olav domkirke, har vært gjennom en omfattende oppussing. Kirken gjør tjeneste både som menighetskirke og som kirke for St. Sunniva skole.

Sakristiet fikk en grundig oppgradering i fjor vinter/vår. Etter siste skoledag i juni ble så vasking og maling av selve kirkerommet påbegynt, og for kort tid siden ble siste hånd på verket lagt da strømkablene til orgelet ble skiftet ut.

Det er bispedømmets egne håndverkere, under ledelse av vaktmester Francis Subramaniam, som har stått for de betydelige arbeidene som omfatter følgende:

- Veggene er vasket og malt, og det er lagt nytt gulv i kirkerommet. Dette er kanskje den endringen som man raskest legger merke til.
- Det elektriske anlegget er totalrenovert. Sikringsskap ble skiftet for over et år siden, og siste bit var altså strømledningene til orgelet.
- Belysningen er forbedret. Det kom tidligere ofte klager på at lyset i kirken var svakt.
- Det er installert nye lysekroner. Disse er pent brukt og arvet fra den gamle St. Svithun kirke i Stavanger, etter å ha vært en tur innom Lillehammer.
- De stjerneformede lampene i taket langs sideveggene er reparert, og øvrig belysning er modernisert.
- Sakristiet er pusset opp.

Nytt gulv og bedre belysning med nye lysekroner er blant de mange oppgraderingene i St. Joseph kirke.

- Dørene mellom våpenhuset og kirkerommet er byttet ut med glassdører. Dette, sammen med det nye gulvet, gjør at våpenhuset i større grad fremstår som en del av kirken. Ennå gjenstår noen benker og hyller i våpenhuset og nytt gulv på galleriet.

Prosjektet har kostet 1.075.965 kroner – i tillegg altså til et betydelig antall arbeidstimer.

Flere bilder finnes på katolsk.no.

Menighet i pluss

Av sr. Anne Bente Hadland OP

«Hvor mange barn er blitt døpt her siden dere startet 1. mai i fjor?» spør vi. «28», kommer det kjapt fra Collette, menighetssekretær i St. Johannes menighet på Bredtvedt i Oslo. «Og hvor mange begravelser, da?» «Bare én.» Ingen tvil om at bispedømmets ferskeste menighet går i pluss.

Vi var der for å snakke med prestere og stab om utfordringene med å starte opp ny menighet, og møttes til samtale med en entusiastisk gjeng: sogneprest Nguyen Thanh Phu, kapellan Haavar Simon Nilsen, menighetssekretær Collette Maranmande Furuly og katekesekoordinator Ingrid Strai Paluska.

Menigheten ble formelt opprettet 15. mars i fjor og feiret sin første messe 1. mai. St. Johannes menighet holder til i lokaler som er leid av Den norske kirke, og p. Phu og hans medarbeidere startet fra skratsj. Vel – ikke helt. De hadde lokaler og henimot 8000 medlemmer.

Hva var det første du tenkte på da du ble bedt om å lede arbeidet med etableringen, p. Phu?

– «Hva har jeg sagt ja til!» og «Hvem får jeg som kapellan?» Fra biskopen spurte om jeg kunne tenke meg å være sogneprest her og til menigheten ble opprettet, gikk det ca seks måneder, og forarbeidet begynte umiddelbart. Det er mye som skal etableres: stab, menighetsråd, katekese, ungdomsgruppe, Caritas ... Man må kartlegge nasjonale grupper, finne frem til nøkkelpersoner som kan være drahjelp, og sørge for at informasjonen kommer ut. Alt var bare et kaos da vi begynte, det var mange frivillige med stor innsatsvilje, men vanskelig å bruke dem siden alt bare fløt.

Firkløveret sammen med Maria Fem og p. Victor Jeyasingham foran Johannes Evangelist. Statuen er en kopi av en original fra Nidarosdomen og en gave fra biskopen.

Kapellanen, p. Haavar, kom inn i bildet litt senere. Spørsmålet han fikk fra biskopen, var om han kjente p. Phu.

– Jeg skjønte jo at biskopen fiska litt, sier p. Haavar. – Jeg visste Phu var bra, men ikke så bra!

P. Haavar er kapellan i 50 % stilling, mens Phu er der – alltid! Med ett hagler det med ros til sognepresten: Han har evnen til å trekke igang ting og skape begeistring, han organiserer og ansvarliggjør og involverer folk, han har en smittsom vilje til å bygge menighet.

– Ja, sier Ingrid, og så er han så flink til å be om penger! Alt betales her på løpende bånd. Kirkebenker, skriftestol og stolene i koret, for eksempel, ble nedbetalt på rekordtid. Nå til fastetiden fikk vi den nye korsveien opp, og også den er snart betalt. Nå venter vi på Maria-statue og en statue av St. Johannes også. Kirken har blitt mer og mer vår etter at vi tok den i bruk. Alt har gått veldig fort, kanskje til og med litt for fort kanskje? P. Phu vil ha alt på plass så fort som mulig.

– Alt vi får inn, gjøres det rede for i menighetsbladet, hver krone. Folk skal vite hva vi får og hvordan pengene forvaltes. Når de vet det, gir de også. Vi har også fått mange gjenstander fra Elisabethsøstrene og fra bispedømmet, for eksempel kalk, røkelseskar og ciborier. St. Hallvard menighet ga oss penger til

tabernakel. Et polsk ektepar er underveis fra Polen med utstyr til sykekomunion, sier p. Phu.

St. Johannes menighet ligger i Groruddalen, nord i Oslo, og fikk sine medlemmer hovedsaklig fra St. Hallvard, men også noen fra St. Olav. Groruddalen er et av områdene i Norge med høyest katolsk innbyggertall – henimot 10 %.

Tok det lang tid å fylle kirken? Strømmet folk til da dere åpnet dørene, eller drøyet det?

– I begynnelsen var nok en del knyttet til sine gamle menigheter, sier p. Phu. Vi hørte også klager fra enkelte som ikke ønsket å bli forflyttet. Men mentaliteten forandret seg fort. De første ukene var det ganske god plass i kirken, men så løsnet det. Nå er det helt eksplosivt. Askeonsdag, for eksempel, var det så mange at vi ikke skjønte hvor de kom fra: 7–800 bare i den «norske» messen. Det var polsk messe etterpå med like mange.

Dere har messer på mange språk?

– Vi har de tamilske messene for Oslo, dessuten messer på polsk, engelsk og vietnamesisk. Det vil si fire til fem messer hver helg, da er det vel en 1500 mennesker innom. Kirken her er alltid åpen, fortsetter Phu, vi har messe hver dag og andakter, og det trekker folk. Ja,

også noen av de «gamle» menighetsmedlemmene, faktisk.

Det ble jo konflikt da Bredtvedt menighet ble nedlagt og Oslo katolske bispedømme fikk leie kirken for å etablere St. Johannes menighet. Menighetens prest og menighetsrådsleder protesterte heftig mot saksgangen og mente seg overkjørt i prosessen. Hvordan forholder dere dere til denne konflikten?

– Vi er ikke del av den konflikten, sier p. Haavar. Det dreier seg om drakamp innenfor Den norske kirke. Vi har ikke hatt noen kontakt med den forrige sognepresten, men det er klart at så lenge det er en byrde for dem, vil det være det for oss.

– Jeg forstår at mennesker kan ha en sterk tilknytning til en kirke hvor barna deres er døpt og konfirmert, for eksempel, men kirken etableres jo uansett hvor du er hvis bare troen er der. Vi ser imidlertid med glede at noen av de gamle menighetsmedlemmene også kommer til våre hverdagsmesser eller søndagsmessene. Det synes vi er fint, og kirken er jo åpen hele tiden, så det er lett å komme til, legger p. Phu til.

– Det er et godt poeng, og har noe med kirkesyn å gjøre, skyter Ingrid inn. – Der sakramentene forvaltes, der er Kirken. En annen ting er at de fleste i vår menighet er rykket opp fra sine hjemland og har måttet finne seg et nytt hjem og en menighet i et fremmed land langt borte. Så sånn sett har jeg vanskelig for å forstå de kraftigste reaksjonene.

– Det er jo vi mennesker som er Kirken, ikke huset, sier Collette, selv innflytter fra USA. Hun er ansatt som menighetssekretær i 80 % stilling.

– Jeg ante ikke hva jeg gikk til, ler hun. – Men p. Phu hadde lagt opp det meste da jeg kom. Jeg lager menighetsbladet, fører kirkebøkene, går i banken, svarer på henvendelser og gjør forefallende arbeid. Det er en veldig hyggelig arbeidsplass!

Hvor mange er det egentlig som jobber her?

Det blir taust en stund. – Vi har jo mange frivillige, da, tre–fire kirkeverter, 20 medhjelpere i den norske katekesen, ti for tamilene, ni ekstraordinære kom-

Sr. Anne-Lise feiret 50-års løftejubileum i en fullsatt kirke.

munionsutdelere, lektorer og sikkert 40 ministranter.

Men det finnes også noen ansatte. Omkring oss går Maria Fem, som er ekstrahjelp, så dukker p. Albert Victor Jeyasingham opp, han er kapellan for tamilene. Videre arbeider p. Krzysztof Wanat med den polske sjelesorgen, og fra januar har menigheten organist i 50 % stilling, Anna E. Einarsson.

– Det har vært et enormt løft for hele menigheten og ikke minst for det lille kirkekoret som ble etablert ved starten og har gjort en solid jobb uten leder og organist, men som nå får vise hva som bor i dem! Så har vi Suhanthini Kirubaharan, som hjelper oss med regnskapene, og Helga Haaß-Männle, som hjelper til med registreringen. Og så har vi vaktmesteren, men han er det ikke vi som betaler, altså. Ettersom kirken bare leies ut, er det Kirkelig fellesråd i Oslo (Den norske kirke) som har vaktmestertjenesten. De har forresten kontorer i underetasjen her.

– Hyggelige folk, sier Haavar. – Økumenikk i praksis. Det hender vi slår av et drøs, eller spiser sammen – eller går utenfor og tar oss en røyk! P. Phus varemerke er rullingsen, Petterøes blå.

Men Ingrid skulle gjerne ønsket seg også disse lokalene til katekesen.

– Her er mange barn, og vi har måttet slå sammen grupper for å få avviklet

undervisningen. Men vi må også gi dem som underviser opplæring, det må skje parallelt. Det er en stor oppgave. Nå setter vi også igang søndagsskole de søndagene hvor det ikke er familiemesse.

– Phu er flink til å spørre folk, sier Collette. – Han får med nye mennesker. I andre menigheter jeg kjenner, er det ofte de samme menneskene som blir spurt, her kommer det nye hele tiden.

– Ja, sier Ingrid. – Ta koret, for eksempel. Her har vi flere som aldri har sunget i kor.

Er det mulig å få til et fellesskap av så mange grupper?

– Vi har jo messer på forskjellige språk, men patronatsfesten hadde vi sammen, sier p. Phu. – Da hadde vi et kor bestående av alle gruppene, med unntak av de polske, men mange av dem er jo her midlertidig, så det blir en annen greie. Søndagsmessene er også en salig blanding, egentlig.

Collette vil ikke ha en egen amerikansk gruppe. – Jeg skulle ønske at vi var samlet hele tiden.

– Katekesen er også blandet, sier Ingrid, de som ikke har tilbud på foreldrenes morsmål, kommer til oss, og noen går også begge steder.

Foto: Anne Berntsen/Andromeda

Nguyen Thanh Phu og Ingrid Strai Paluska

– Det er viktig å få foreldrene til å forstå at barna må kunne leve og forsvare troen på norsk, sier p. Phu, selv oppvokst i en flyktningfamilie i Kristiansand. – Morsmål er viktig, men det må ikke gå på bekostning av det norske.

P. Phu er gjerne med og deler ut kommunion når tamilene eller polakkene har messe, og hilser på dem etterpå.

Det er også etablert et ungdomslag som møtes hver uke, 10 i snitt, av og til opptil 20. De går i messen, lager mat sammen og har en aktivitet.

– Ungdomslaget er skikkelig blandet, sier p. Haavar. – Det er det samme som vi ser ellers i NUK, der har integreringen bare skjedd.

Menigheten som ble etablert i store gode lokaler i Groruddalen, begynner alt å bli sprengt. – Hvis folk ikke hadde likt seg her, hadde de ikke blitt, sier Collette.

Ingrid drar også frem det innbydende kirkerommet. – Det er stort og lyst, og så er det godt med parkeringsplasser.

Da de startet opp, gikk p. Phu og p. Haavar og hilste på naboene, stort sett industri og skoler – og Bredtvedt kvinnefengsel.

– I helgene er alt tomt, ja, unntatt fengselet selvfølgelig, så da vi gikk rundt og hilste på, ymtet vi frempå om det kanskje var mulig å låne parkeringsplasser. Og det har vi fått!

Men er det utvidelsesmuligheter her?

– Vi kan jo ikke gjøre noe med et bygg vi leier, sier Phu. – Det er inngått en tiårskontrakt med Kirkelig fellesråd, men vi er i samtaler med Statsbygg,

Foto: Anne Berntsen/Andromeda

Collette Maranmande Furuly og Haavar Simon Nilsen

som eier noen rekkehus vis-a-vis som står til nedfalls. Så får vi se.

Dere har også et kloster innenfor menighetens grenser, dominikanerinnene på Lunden. Hvilken betydning har det?

– Masse! Lunden kloster er jo en del av Groruddalen og har gode økumeniske relasjoner her også, så vi føler oss veldig velkomne. Og det var ekstra stas da sr. Anne-Lise feiret sitt 50 års løftejubileum her i kirken. Vi føler stor støtte i bønn. Søstrene har bedt frem denne menigheten og bærer oss fortsatt. Uten bønn kunne vi ikke etablere noe som helst, avslutter p. Phu.

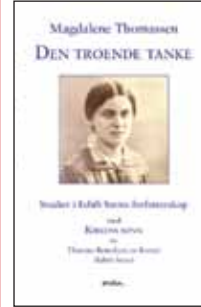
Bønn for kall 2014

Første torsdag i måneden ber de troende i Oslo katolske bispedømme spesielt for kall til preste- og ordensliv. Alle menigheter og klostre i bispedømmet oppfordres til å gjøre dette lokalt, og alle katolikker oppfordres til å be alene og i familien.

I St. Olav domkirke holdes det en egen messe på denne dagen, med påfølgende kirkekaffe. Videre datoer t.o.m. september er:

- 1. mai: Prestevielse av diakon Øystein Lund
- 5. juni: Picpusene
- 3. juli: Oslo katolske bispedømme
- 7. august: Oslo katolske bispedømme
- 4. september: Maristene

Aktuelle

Artikkelsamling med hovedvekt på Edith Steins filosofi. Med en sentral tekst av henne selv som Theresia Benedicta av Korset, *Kirkens bønn*.

Magdalene Thomassen

Den troende tanke

ISBN 978-82-7419-146-4 Hf 160 s. Kr 198,-

Om prestens Kristusidentitet og det teologiske grunnlag for ordinasjon av kvinner i Den katolske kirke.

Jeanne Wreden

Kvinnens plass i Kirken

ISBN 978-82-7419-144-0 Hf. 270 s. Kr 250,-

Aasta Hansteens hovedverk fra 1878/1903. En radikal og aktuell utfordring til kirken fra 1800-tallets bibelfeminisme. Innledning av Turid Nystøl Rian

Aasta Hansteen

Kvinden skabt i Guds Billede

ISBN 978-82-7419-145-7 Hf 160 s. Kr 150,-

Artikkelsamling som tar opp en rekke spørsmål der kirken er i bevegelse bort fra Det annet vatikankonkils intensjoner.

Per Kværme og Anne Helene Utgaard

(red.): **Hellig uro**

ISBN 978-82-7419-143-3 Hf 160 s. Kr 250,-

bøker fra Emilia

Bøkene kan fås i bokhandelen

www.emilia.no

emilia

Trenger vi helgener i dag?

Av Ewa Siarkiewicz-Bivand
– tilhører St. Paul menighet i Bergen

Andre søndag i påsketiden –
Miskunnssøndagen – blir de to pavene
Johannes XIII og Johannes Paul II hellig-
kåret i Roma.

To nye kanoniserte helgener på den allerede lange listen som omfatter både de første kristne, martyrer fra romersk tid og fra senere epoker, mange biskoper og paver, samt de mange salige menn og kvinner fra forskjellige land og med ulik bakgrunn, mange av dem hellig- eller saligkåret av pave Johannes Paul II.

Man kan godt spørre: Trenger vi enda flere helgener? Er ikke den nåværende listen – bare sjekk den ut på katolsk.no – lang nok? Og hvem er i så fall en helgen?

Veivisere. Å være hellig betyr å etterfølge og etterligne Kristus. Det er Kristus som er vårt forbilde, men alle de hellige menn og kvinner som er blitt kanonisert og saligkåret, viser oss veien, og på den måte hjelper de oss til å følge etter Kristus. Derfor er det viktig at de hellige – de som er kanonisert – ikke bare er fra fjern fortid. Det er viktig å bli minnet på at kristne martyrer ikke bare tilhører Romerriket, middelalderen eller Vietnam på 1600-tallet. Det er viktig å huske at de finnes også i dag, i Asia og i Afrika, og at kristendommen

forfølges også i vår – vi håper og tror – mer «siviliserte» del av verden. Og at vårt vitnesbyrd her og nå også er en vei til hellighet.

Vi trenger helgener. Ikke bare de store søylene som Augustin, Frans av Assisi, Thomas Aquinas eller Katarina av Siena, ikke bare de store heltene som den hellige Thomas More eller Maximilian Kolbe. Det er lov å håpe at vi i våre liv ikke må møte det valget de måtte ta, men også i våre dager trenger vi mot og forbilder.

Avhumanisering. Pave Johannes Paul II skrev i encyklikaen *Dives in Misericordia* (1980) at vårt moderne samfunn viser en tendens til å nedprioritere tradisjonelle moralske verdier, først og fremst respekt for livet, ekteskap og familie, noe som fører til en krise i troen på medmenneskelige relasjoner, til manglende ansvar og økende hedonisme. Det er fare for at sekulariserin-

I vårt samfunn, hvor mindre og mindre er hellig, trenger vi helgenene mer enn noensinne.

gen ender opp i avhumanisering – et samfunn hvor ingenting er hellig og som – til tross for hva mange synes – lider av moralsk forfall.

Det er gått over tretti år siden disse ordene ble skrevet, men budskapet er bare mer og mer aktuelt. Vi ser daglig hvordan flere og flere medmenneskelige relasjoner er krisepreget, vi ser hvordan respekt for livet utvannes, hvordan hedonisme vinner frem uten at noen stiller spørsmål. I vårt samfunn, hvor mindre og mindre er hellig, trenger vi helgenene mer enn noensinne for å hjelpe oss til å unngå midelmådighet, og å styrke oss på vår vei til Kristus. Ekteparet Luigi og Maria Beltrame Quattrocchi, som ble saligkåret sammen i 2001, levde sammen med sine barn et nokså vanlig familieliv, men deres hjem var en ekte huskirke, åpen for bønn, solidaritet med de trengende og vennskap. Jeg nevner også et annet ektepar, Louis Martin og Marie-Azélie Guérin Martin – foreldre til St. Thérèse av Lisieux – som ble saligkåret av pave Benedikt. Og Giovanna Beretta Molla (helgenkåret i 2004), mor og barnelege, valgte livet til det lille barnet hun bar frem, isteden-

for eget liv og helse. Vi trenger helter og helgener som viser hvordan man kan gå mot strømmen.

Vi trenger vitnesbyrd fra vanlige mennesker som «ikke gjorde noe bemerkelsesverdig», men som Gud valgte til å bli de største i våre dager: Thérèse av Lisieux og hennes «lille vei», full av kjærlighet til Gud og medmennesker; sr. Faustina med hennes budskap om Jesu miskunn. Det er de som gjennom sitt nokså vanlige, til og med kjedelige, liv viser oss de små hverdagsveier til hellighet. Det er de som lærer oss å se hellighet i andre mennesker rundt oss.

Konsilet. Helligkåringen av de to pavene – Johannes XIII, som innkalte Det annet vatikankonsil, og Johannes Paul II, som var en av de ivrigste deltakerne og viet sitt liv til å sette Konsilets lære ut i livet – minner oss på det som Konsilets kanskje viktigste dokument, *Lumen Gentium*, formuler-

rer på følgende måte: «... alle i Kirken, enten de nå tilhører hierarkiet eller de ledes av det, er kalt til hellighet, ifølge apostelens ord som sier: 'Guds vilje er at dere skal bli hellige.'»

Vi trenger helgenene, og når vi ber om deres forbønn, vitner vi også om vår tro – tro på det evige liv og på de helliges samfunn.

GRUPP- OCH FÖRSAMLINGSRESOR

- 22 maj** Det heliga landet med Påve Franciskus 7 dgr ca **9 700 NOK**
- 14 sept** Det heliga landet med Fr. M. Ferenc 8 d ca **10 200 NOK**
- 29 sept** Avila & Karmelitiska Kastilien 7 dgr ca **7 400 NOK**
- 11 okt** Klosterresa till Provence med Red. Lisbeth Rütz & Fr. Markus Künkel 8 dgr ca **12 050 NOK**
- 25 okt** St. Ignatius Spanien m Pater R. Carls SJ 7 dgr ca **9 400 NOK**

Se flera turer på vår hemsida!

EXODUS Tel +46 46 14 05 90
RESOR Lund - Sverige

www.exodusresor.se

Tema: To hellige paver

Pave Johannes XXIII og Det annet vatikankonsil

Av Mette Nygård

Pavene Johannes XXIII og Johannes Paul II blir begge helligkåret 27. april i år. Vår nåværende pave Frans tok et strategisk grep da han kunngjorde at de to skulle helligkåres samtidig.

De representerer henholdsvis den «liberale» og den «konservative» siden av paveembetet i vår tid, og setter antagelig samtidig en stopper for at enda flere paver fra det siste hundreåret blir foreslått som verdige helgenemner de nærmeste årene.

Johannes Paul II og Benedikt XVI sto hverandre så nær at mange betrakter deres regjeringstid som et samlet, langt og relativt konservativt pontifikat. Johannes XXIII's forgjenger, pave Pius XII, var pave i det mange anså som et nesten uendelig langt pontifikat, som strakte seg fra før annen verdenskrig til 1958. Pius XII var en statisk, mager, fjern og opphøyet person som i høy grad var seg sitt embete som Guds stattholder bevisst; han tok det som en selvfølge at hans undersåtter knelte når de talte med ham. Kardinal Angelo Roncalli (født 1881), senere kjent som pave Johannes XXIII, regjerte bare i snau fem år, fra 1958 til 1963, men

runde former, blide åsyn og vennlig utstråling fylte et behov hos en traumatisert verden, og ga hans initiativ til et nytt økumenisk konsil et preg som innledet en ny epoke i Kirken.

En fyrig ungdom på 77

Av ukjente grunner utnevnte Pius XII praktisk talt ingen nye kardinaler i sin regjeringstid. Derfor var det bare en flokk gamle menn som samlet seg til konklavet i Roma for å velge ny pave etter hans død. De kunne vært 70, men bare 53 var i live ved innkallingen, to av dem døde før konklavet ble åpnet. Halvparten var over 80, enkelte over 90 år gamle. Som en syrlig kommentator bemerket etter valget: «Patriarken av Venezia, Angelo Roncalli, ble vel betraktet som en sprek og fyrig ungdom med sine 77 år!»

Likevel krevdes det elleve avstemninger før han omsider ble valgt med 2/3 flertall + 1 stemme. Til alles forbløffelse tok han navnet Johannes XXIII – det vanligste navnet i paverekken, som han selv påpekte – og siterte første Johannes' brev: «Mine barn, elsk hverandre!» Både Kirken og verden rundt betraktet ham som en typisk overgangspave, en enkel og vennlig gammel herre som garantert ikke kom til å gjøre verken gagn eller ugagn mens han satt der på toppen.

En erfaren diplomat

De kunne ikke tatt mer feil, noe alle snart skulle oppdage. Riktignok var han både enkel og vennlig. Han var en from mann, som i løpet av sine mange år i Kirkens tjeneste hadde erfart at Den hellige ånd hadde ført ham trygt gjennom livets stormkast. Da han ble bispeviet i 1925, valgte han *Obedientia et pax*, «lydighet og fred», som sitt motto.

Han hadde en lang karriere som Pavestolens utsending i Bulgaria, Tyrkia og Hellas før og under annen verdenskrig. Roncalli nøt stor respekt som forhandler, og gjorde en stor innsats for å redde både jøder, sigøynere og andre som var forfulgt av det tyske naziregimet i krigsårene.

Til sin overraskelse avsluttet han sin diplomatiske karriere i den prestisjetunge stillingen som pavelig nuntius til Frankrike. Pius XII hadde hjemkalt hans forgjenger uten å legge merke til at det ville innebære at den sovjetiske – kommunistiske! – ambassadør i Paris ville rykke opp som doyen for det diplomatiske korps og dermed få æren av å overbringe dets nyttårshilsen til Frankrikes nye president, general de Gaulle. Det gikk ikke an! En annen erkebiskop av slo vervet som nuntius av helsemessige grunner. I siste liten ble derfor Roncalli sendt til Paris. Han var klar over at han ikke var noens førstekandidat til en slik stilling, og skrev fredsommelig til en venn: «Når

over hvordan Kirken kunne bidra til beste for hele verden, en verden preget av de store omveltningene etter annen verdenskrig: kulden mellom Sovjetunionen og Vesten, uroen i alle de gamle europeiske koloniene og en teknologisk utvikling som stilte alle overfor nye

Som historiker visste han at økumeniske konsiler gang på gang hadde bidratt til å fornye Kirkens liv og ført til «uvanlig oppbyggelse ved tankeklarhet, religiøs solidaritet og kristen glød», som han uttrykte det.

man mangler hester, kommer eslene travende!» (*Ubi deficiunt equi, trottant aselli*). Han gjorde imidlertid en prisverdig innsats i etterkrigstidens Frankrike ved å rydde opp på en nennsom måte blant reelle og mistenkte kollaboratører både i og utenfor Kirkens rekker.

En hyrde for Roma

72 år gammel ble Roncalli utnevnt til kardinal og patriark av Venezia. Det var ikke langt unna hans fødested i Bergamo, så han var tilfreds med å skulle tilbringe sin alderdom der – helt til han ble valgt som Pius XII's etterfølger på Peters stol.

I sin første tale *urbi et orbi* – «til byen og verden» – gjorde han det straks klart at han først og fremst var biskop av Roma, og at han derfor ville være en hyrde for byens folk og ha deres åndelige beste for øye. Dette var nye toner fra den tidligere så fjerne Pavestolen, og vakte ikke bare romernes, men verdens interesse. Så brukte han tid på å tenke

utfordringer. Som historiker visste han at økumeniske konsiler gang på gang hadde bidratt til å fornye Kirkens liv og ført til «uvanlig oppbyggelse ved tankeklarhet, religiøs solidaritet og kristen glød», som han uttrykte det. Han kom frem til at han ville innkalle til et nytt kirkemøte.

En pavelig bombe

25. januar 1959, på festen for apostelen Paulus, og på dagen tre måneder etter at han var blitt innsatt som apostelen Peters etterfølger, avslørte paven sine fremtidsplaner for en gruppe kardinaler som var samlet i San Paolo fuori le Mura under bønneuken for kristen enhet. «Med ydmyk, men fast beslutsomhet bekjentgjør vi (derfor) vårt forslag om en bispesynode for byen (Roma) og et økumenisk konsil for hele Kirken.» Etter å ha overrumplet forsamlingen på denne enkle måten, skrev han til en gammel venn: «Jeg er forbauset over å oppdage at jeg er den samme som før, enkel og oppriktig, fremfor alt rolig og

trygg, uten illusjoner, og ytterst ydmykt rede til å være 'Kristi fange for alles skyld' (Ef 3,1).»

Etter hvert som nyheten ble kjent, vakte den enorm begeistring og forventning fra grasrota og oppover, en stemning som i dag best kan sammenliknes med den entusiasmen pave Frans er blitt møtt med.

Mennesker av god vilje

Forberedelsene til konsilet tok nesten tre år. I mellomtiden rakk pave Johannes å skrive i alt åtte encyklikaer, blant dem er de to mest kjente *Mater et Magistra* (1961) om Kirkens sosiallære, en videreføring av pave Leo XIII's *Rerum Novarum* i 1891 og Pius XI's *Quadragesimo Anno* i 1931, og deretter *Pacem in Terris* (1963), som handler om å oppnå fred på jorden i sannhet, rettferd, nestekjærlighet og frihet. Den var ikke bare den første encyklika i historien som henvendte seg til «alle mennesker av god vilje», med andre ord ikke bare til Kirkens biskoper og legfolk. Den var også pavens åndelige testamente. Dagen før han åpnet Det annet vaticankonsil, 11. oktober 1962, fikk han beskjed om at han led av inoperabel magekreft. Han mottok meldingen med stor sinnsro og ledet konsilet til han ble for syk til å kunne være til stede. Han døde 3. juni 1963. Konsilet ble avsluttet av hans etterfølger, pave Paul VI, 8. desember 1965.

Allerede da pave Johannes XXIII offentliggjorde sin plan om å innkalle et nytt konsil, sa han at hensikten var å føre Kirken frem til menneskene i det tjuende århundres behov: *Aggiornamento* var ordet han brukte. Allerede i forfjor ble det innledet en rekke femtiårsjubileer i forbindelse med konsilet og dets mange skjellsettende dokumenter. Mange vil hevde at de endringene det medførte, var så viktige at de bare så vidt er blitt berørt frem til i dag. Men i dag hedrer vi særlig opphavsmannen, den fattige bondegutten fra landsbyen Sotto il Monte i Bergamo, som etter elleve avstemninger ble valgt til Kristi stedfortreder på jord, og som nå blir særskilt minnet som en av Kirkens helige kvinner og menn.

Tema: To hellige paver

Johannes Paul II

Pilegrimspaven og menneskefiskeren

Av p. Hallvard Thomas Hole OFM

Pave Johannes Paul II (Karol Wojtyła) satte sitt uutslettelige preg på verden de siste to årtiene av det annet årtusen. Som første ikke-italienske pave på over fire århundrer gjorde han seg bemerket i Den katolske kirke, og med sitt engasjement for det ekte menneskelige påvirket han også mennesker fra alle religioner og kulturer.

Han påvirket politikere, religiøse ledere, mennesker fra alle samfunnslag – og slik preget han historiens gang.

Det som kjennetegnet Johannes Paul IIs pontifikat, var hans pilegrimsreiser. Han tok ikke bare imot mennesker som kom til ham i Vatikanets høye saler, men han dro også til dem som var langt borte. Han møtte mennesker i alle aldre, i alle livssituasjoner, fra alle sosiale lag, og han klarte å dra dem nærmere Kristus. I løpet av sine 26 år på Peters stol gjennomførte Johannes Paul II 104 apostoliske reiser. Han besøkte alle kontinenter og møtte mennesker i 130 forskjellige land.

Latin-Amerika. Den første apostoliske reisen, i 1979, brakte den nye paven til Latin-Amerika, hvor han blant annet besøkte Mexico. Hele verden kunne da få se en pave som bøyde seg ned og kysset jorden han var kommet til. Verden fikk se en pave som kommuniserte med media. Han møtte vanlige mennesker og kysset barna på hodet. Det var tydelig at denne paven skulle bringe noe nytt inn i Kirken. Han reiste for å møte mennesker i de lokale kirkene og styrke menneskers tro. Oppdraget som Jesus hadde gitt Peter: «Styrk dine brødre!» (Luk 22,32), ble veldig konkret gjennom Johannes Paul IIs pilegrimsreiser.

Polen. Paven besøkte sitt hjemland Polen hele åtte ganger. Hans første besøk var i 1979. Dette, sammen med to andre besøk på 80-tallet, bidro til en politisk omveltning i Polen som endte med frigjøring fra den kommunistiske Sovjetunionen og gjeninnføring av landets demokratiske tradisjoner. Under besøkene i sitt hjemland viste paven også en enda større spontanitet og åpenhet enn på andre reiser. Under besøket i 1991 ble han f.eks. intervjuet av små barn på TV, og svarte morsomt og impulsivt på deres spørsmål. På spørsmålet om han hadde mange venner og venninner da han selv var barn, svarte paven: «Ja. Noen ganger sloss vi til og med, men vi spilte mest fotball.»

Italia. Johannes Paul II besøkte også menighetene i bispedømmet sitt,

Oppdraget som Jesus hadde gitt Peter: «Styrk dine brødre!» (Luk 22, 32), ble veldig konkret gjennom Johannes Paul IIs pilegrimsreiser.

Roma, men hadde foruten det 94 reiser til forskjellige steder i Italia. Et av de uforglemmelige øyeblikkene fra disse reisene, er møtet for fred i Assisi, som han tok initiativ til i 1986. Paven inviterte religiøse ledere fra tolv store religioner til et historisk møte. Dette krevde mot av Den katolske kirkes overhode, for reaksjonene var blandede, både i og utenfor Kirken. Kardinal Josef Ratzinger, som selv ikke var til stede på møtet, og som både før og etter at han ble pave Benedikt XVI hadde en viss distanse til sin forgjengers konsept, talte likevel varmt om det da han besøkte Assisi i 2007. Han beskrev det som en profetisk idé og et særlig nådens øyeblikk. Johannes Paul II skapte utvilsomt en ny og banebrytende presedens for økumenisk arbeid og mellomreligiøs dialog.

Norge. I 1989 ble Johannes Paul II den første pave som besøkte Norge. Fra 1. til 3. juni gjestet han Oslo, Trondheim og Tromsø. Under dette besøket fikk også nordmenn oppleve på nært hold hvordan paven var opptatt av å snakke med og til mennesker han møtte. Som den polyglotten han var, ba han på vårt språk. Dette karakteriserte alle hans reiser: at han klarte å kommunisere med alle mennesker. Et høydepunkt på pilegrimsreisen til Norge, var helt klart den økumeniske gudstjenesten i Nidarosdomen. Paven åpnet mange nordmenns øyne for Den katolske kirke, og ikke minst hjalp han den lille minoriteten av katolikker i

Norge til entusiasme og glede i troen. Mange katolikker i Norge gleder seg fortsatt over minnene fra hans besøk.

Verdensungdomsdagene. Det desidert største pilegrimsprosjektet var Verdensungdomsdagene, som paven tok initiativ til i 1985. Pavens møte med ungdommen utviklet seg til å bli gigantiske festivaler, hvor ungdom fra hele verden var samlet. De første Verdensungdomsdagene ble arrangert i Roma. De største fant sted i 1995 i Manila på Filippinene, med rundt 5 millioner deltagende ungdommer. Det er den største folkesamlingen i verdens historie, og selv ikke da pave Frans besøkte sitt eget kontinent i fjor sommer på Verdensungdomsdagene i Rio de Janeiro, var det like mange deltagende. Det viktigste var likevel at pave Johannes Paul II talte til ungdommen og styr-

ket deres tro. Selv da paven ble eldre og mer skrøpelig, som under de siste Verdensungdomsdager han ledet, i Toronto i 2002, klarte han å vekke ungdommen til entusiasme og iver for troen.

Det hellige land. I jubileumsåret 2000 besøkte paven blant annet Det hellige land. Det var en viktig reise med tanke på hans engasjement for dialog med jødedommen. Som ung gutt i hjembyen Wadowice hadde han jødiske venner, og han opplevde nazistenes grusomme handlinger mot jødene under andre verdenskrig. Hans følsomhet for kristnes forhold til sine «eldre brødre i troen», et begrep han selv brukte mye, var nok preget av disse opplevelsene. I jubileumsåret gjorde paven det historiske at han bekjente Kirkens synder, og blant dem også Kirkens skyld ovenfor jødene. Da han besøkte Israel, ba han ved Klagemuren i Jerusalem, og ønsket om forening med jødene ble veldig tydelig da han, som om han var jøde, la inn en papirlapp med en bønn i muren.

Lourdes. Enkelte mener at pave Johannes Paul II's viktigste apostoliske reise var den siste. Den fant sted i 2004, da han besøkte Lourdes i Frankrike. Hovedbudskapet hans under dette besøket var en påminnelse om de syke, lidende og hjemløses rolle. Han hadde selv lidd av Parkinsons sykdom allerede fra 1992, og det var det året han innførte Verdensdagen for syke i Kirken, som feires nettopp på minnedagen for Vår Frue av Lourdes. Selv om det ofte ble spekulert rundt

og insinuert at paven skulle gå av på grunn av dårlig helse, fortsatte han sin tjeneste på Peters stol inntil sin død. Han ble med det et levende eksempel på det han selv forkynte om det lidende menneskets verdighet, som han også knyttet til Jesu Kristi lidelser.

Menneskefisker. Som pilegrimspave ble Johannes Paul II en sann menneskefisker, slik Peter og apostlene hadde blitt kalt til å fiske mennesker for Kristus. Det var noe pave Johannes Paul II jobbet ustanselig for, å knytte seg selv og andre mennesker til Kristus. Han gjorde det med sin lære, men først og fremst med sitt liv, og det er det som karakteriserer en ekte helgen.

27. april 2014, på den guddommelige barmhjertighets søndag, blir pave Johannes Paul II helligkåret sammen med pave Johannes XXIII. Dette skjer ni år etter at han døde 2. april 2005 kl. 21.37 på vigilien for den samme festen: miskunns søndagen. Det var en festdag han selv hadde innført i jubileumsåret 2000. Helligkåringen konkluderer historien om den lille gutten Karol Wojtyła fra Wadowice i Polen, som Gud kalte til tjeneste som prest og biskop, og så til å være apostelfyrsten Peters etterfølger, Jesu Kristi vikar, Guds tjeneres tjener og menneskefisker.

Katalikai Norvegijoje

Katalikai Norvegijoje

1.119 likes • 38 personer som dette

Liker Følgj Meking

Samband
Informacija apie šv. Mišias lietuvių kalba Norvegijoje. Daugiau skaitykite "Apie"

1118

Brangūs iš Lietuvos atvažiuojant katalikai,

Atvykote į naują šalį – Norvegiją, tačiau ir čia turite galimybę dalyvauti šv. Mišiose gimtąja kalba. Šv. Mišios lietuvių kalba aukojamos šiuose Norvegijos miestuose:

- Bergen: St. Paul katalikų bažnyčia
- Drammen: St. Laurentius katalikų bažnyčia
- Kristiansand: St. Ansgar katalikų bažnyčia
- Oslo: St. Joseph katalikų bažnyčia
- Sandefjord: St. Johannes Døperens katalikų bažnyčia
- Stavanger: St. Svithun katalikų bažnyčia
- Trondheim: St. Olav katalikų bažnyčia
- Ålesund: Vår Frue katalikų bažnyčia

Lietuvių katalikų sielovada rūpinasi du kunigai:
Kun. Oskaras Petras Volskis – atsakingas už Stavanger, Bergen, Ålesund bei šių miestų apylinkėse gyvenančius katalikus.
Kun. Valdemaras Lisovskis – atsakingas už Trondelag, Østlandet ir Sorlandet gyvenančius katalikus.

Šv. Mišių lietuvių kalba tvarkaraštį bei kitą, su lietuvių katalikų sielovada susijusią informaciją, galite rasti interneto puslapyje: www.katalikai.no bei facebook: www.facebook.com/katalikai.norvegijoje

Kjære katolikker fra Litauen,

Dere er kommet til et nytt land, Norge, men også her har dere mulighet til å be i messen på litauisk. Messer på litauisk feires i følgende norske byer:

- Bergen: St. Paul katolske kirke
- Drammen: St. Laurentius katolske kirke
- Kristiansand: St. Ansgar katolske kirke
- Oslo: St. Joseph katolske kirke
- Sandefjord: St. Johannes Døperens katolske kirke
- Stavanger: St. Svithun katolske kirke
- Trondheim: St. Olav katolske kirke
- Ålesund: Vår Frue katolske kirke

To prester har ansvar for sjelesorg for litauiske katolikker:
P. Oskaras Petras Volskis – ansvarlig for katolikker i Stavanger, Bergen, Ålesund
P. Valdemaras Lisovskis – ansvarlig for katolikker i Trøndelag, Østlandet, Sørlandet

Messtider og annen informasjon om litauisk sjelesorg finnes på www.katalikai.no og www.facebook.com/katalikai.norvegijoje

katalikai.no

2-2014

ST. OLAV

11

Hvorfor Rouen ?

Av Hæge Hestnes

Torsdag 16. oktober 2014 feirer vi at det er 1000 år siden Olav Haraldssons omvendelse og dåp. Denne begivenheten, som hadde og fremdeles har en enorm betydning for Norge og det norske folk, fant sted i katedralen i Rouen i Frankrike, og derfor blir det markert nettopp der.

Egil Mogstad har vært en av pådriverne for denne feiringen. Han kan fortelle at den nåværende katedralen i Rouen, som er den tredje bygget på samme sted (påbegynt ca. 1144), dekker eventuelle rester etter den første katedralen, der Olav Haraldsson mottok dåpens sakrament. Krypten i den nåværende katedralen stammer fra den andre katedralen som ble bygget ikke lenge etter Olavs dåp. Vi kan således ikke reise til Rouen og stå «på Olavs grunn» rent konkret, men vi vet at det var her våre kristne røtter først fant et jordsmonn de kunne spire i. Det er røttene til vår kristentro som er det sentrale for vår opplevelse av Rouen, sier pater Egil.

Hvordan hadde det seg at Olav tilbrakte et helt år i Rouen? Han var faktisk på vei inn i Middelhavet for å herje, men ble stanset av en drøm. I drømmen formaner Olav Tryggvason ham til å returnere til Norge og ta i arv det riket han etter loven hadde kongsrett til og forpliktelser overfor. Drømmen virket så sterkt på Olav at han snudde skipene og dro nordover. Senhøstes befant han seg utenfor Normandie, der han søkte vinterhavn. Han var gjest hos hertug Richard II, som var av norsk ætt. Richard var en dypt troende mann, og hans bror, Robert, var erkebiskop i Rouen.

Grundig forberedt

Enkelte historikere har framstilt Olavs omvendelse og dåp som et hastverksarbeid på veien hjem for å legge Norge under seg. Dette stemmer overhode ikke med det bilde kildene tegner. Da våren kom og det ville vært naturlig å seile nordover igjen, forble Olav og hans menn i Normandie. Pater Egil understreker at det tok tid for Olavs trosbevissthet å modne, og han tilbrakte mange og lange timer sammen med sin vert Richard, og ikke minst med hans bror, erkebiskop Robert.

Det var her i Rouen at Olav fikk sin konvertittundervisning, og det var her han tok den dyptgripende beslutningen om å vende om til kristendommen

Enkelte historikere har framstilt Olavs omvendelse og dåp som et hastverksarbeid på veien hjem for å legge Norge under seg. Dette stemmer overhode ikke med det bilde kildene tegner.

og la seg døpe. Sent på høsten i 1014 vendte de skipene nordover igjen. Langskipene lot han bli igjen i England, og han og hans menn krysset Nordsjøen i to knarrer, fast bestemt på å erobre landet og folket for Kristus.

Olavs dåp endret Norge for all framtid, sier pater Egil. Det er kanskje en av de enkeltbeslutningene som har hatt størst betydning for vårt land, og det er både riktig og viktig at begivenheten blir markert, ikke bare for oss katolikker, som har holdt Olav i hevd gjennom alle disse århundrene, men for alle mennesker av god vilje. Hellig Olav er vår alles Evige Konge.

Feiring

Pater Egil forteller at feiringen av tusenårsjubileet for Olavs dåp går

St. Olav malt av Gösta af Geijerstam.

over flere dager. Det blir flere messer og gudstjenester, både katolske og økumeniske. Det blir en viktig sekulær markering ved kommunene i Rouen og Trondheim med mottakelse, konsert av Trondheimsolistene og samtaler om planene for å gjøre katedralene i de to byene til vennskapskatedraler. Katedralene i Rouen og Trondheim er

begge allerede vennskapskatedraler med katedralen in Norwich, og dette ville skape en interessant trekant for fremtidige prosjekter.

Olavsrelikvie overrekkes

Men den viktigste begivenheten vil finne sted søndag 19. oktober. På denne dagen vil Olav Haraldsson, nå Olav den Hellige, vende tilbake til stedet for sin dåp. Dette skjer under pontifikalmessen i katedralen i Rouen, der biskop Bernt Eidsvig overrekker en olavsrelikvie til erkebiskop Descubes av Rouen. Denne relikvien markerer de religiøse og historiske bånd som ble knyttet mellom Rouen og Trondheim den gangen for tusen år siden da Olav bøyde sitt – utvilsomt stolte hode – for å motta dåpens sakrament.

Innbyggerne i Rouen vil nok merke at de har påvirket Norges historie, det vil være mange norske i byen i disse dagene, og mange vil besøke andre nærliggende historiske steder, som Bayeux, Cannes og Mont St. Michel. Minnet om Hellig Olavs dåp lever også på disse stedene. Pater Egil kan fortelle at de i Mont St. Michel, for eksempel, skal ha hatt en flik av Olavs dåpskjortel.

Historiebeviste nordmenn og -kvinner har lenge valfartet til Rouen for å minnes hvor kristendommen først slo rot i Norges skytshelgen og evige konge, Hellig Olav. Antall norske som besøker domkirken der, er så stort at de har funnet det nødvendig å produsere en guide på norsk. Sannsynligvis er domkirken i Rouen den eneste i Frankrike hvor en slik finnes, avslutter pater Egil.

Hva skjer?

Program for feiringen stod på trykk i *St. Olav* 5/2013 og ligger på katolsk.no. Eventuelle oppdateringer offentliggjøres på katolsk.no så snart de er klare.

Sommerleir 2014

Bli med på en fantastisk uke med sol, sommer og mye moro sammen med andre jevnaldrende. År etter år opplever vi hvordan gamle venner finner hverandre igjen, og vi ser nye ansikter finne sin plass i flokken og utfolde seg. Liturgien blir en naturlig del av det hele, der lek og vennskap og tro er levende deler i en ukens opplevelse. Vi oppfordrer alle foreldre til å sende sine barn på leir, og vi ser fram til en uforglemmelig uke. Leir er levende kirke!

For påmelding og mer informasjon, gå inn på www.nuk.no

21. juni - 28. juni	Barneleir Oslo/Øst	Mariaholm	Barn mellom 8-11 år.
23. juni - 30. juni	Vestlandsleir	Fredtun, Karmøy	Barn mellom 8-14 år.
28. juni - 5. juli	Barneleir Sør	Stella Maris, Mandal	Barn mellom 8-11 år.
28. juni - 5. juli	Juniorleir	Mariaholm	Juniorer mellom 12-14 år.
28. juni - 5. juli	Barneleir Midt	Triangelheimen	Barn mellom 8-11 år.
5. juli - 12. juli	Ungdomsleir	Mariaholm	Ungdom mellom 15-18 år.
14. juli - 18. juli	Familieleir	Elvheim i Skjolden	Katolske familier

Gi en gave til kirkebladet

St. Olav!

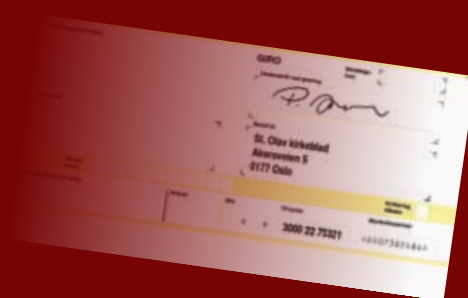
Gi via nett: donasjoner.no/okb Gi via bank: 3000.22.75321

Ønsker du å få tilsendt giro i posten?

Kontakt Esther Kittelsen på tlf. 23 219 500 eller via e-post: avtalegiro@katolsk.no

Ønsker du at bidraget skal gi skattefradrag, må det betales via skattefradragsordningen.

Kontakt Esther Kittelsen på tlf. 23 219 500.

Vi anbefaler å gi minst 200 kr i bladstøtte i året. Slik kan vi opprettholde et blad for alle våre katolikker.

Pastoralavdelingen presenterer seg

Av Maria J. Sammut

Den 1. februar i fjor ble Pastoralavdelingen i Oslo katolske bispedømme opprettet. Dette var et ledd i en prosess der man over tid har arbeidet med å organisere bispedømmekontorene i større enheter.

Hensikten med å opprette av pastoralavdeling, var å jobbe for en bedre samkjøring av den sentrale tilretteleggingen av pastoralt arbeid i bispedømmet. Ettersom Kirken i Norge vokser, vokser også de pastorale utfordringene, både i omfang og i type. I denne situasjonen er det viktig at Kirken tenker helhetlig pastoralt og har en hensiktsmessig organisasjonsstruktur som kan sette ut i livet pastorale initiativer.

Siden antall ansatte i bispedømmet og i menighetene rundt om ikke kan vokse i samme takt som medlemsmassen, er det viktig at det sentrale arbeidet er så effektivt og godt som mulig, og at man ikke lager en struktur som er overbyråkratisert. I tillegg til ekspertise på ulike fagområder, er det nødvendig med teamarbeid, samarbeid mellom de ulike områdene og helhetstenkning. Dette betyr ikke at alle hele tiden skal tenke helhetlig, men at noen har dette ansvaret i samarbeid med biskopen, og at organisasjonsstrukturen er slik at man enkelt kan få til samarbeid.

Staben

I første omgang ble derfor Kateketisk senter (KS) og Familiesenteret (FS) slått sammen, og disse to kontorene utgjør stammen i den nye avdelingen. De personene som dermed fikk en ny enhet å gå inn i og nye roller å fylle, er

Torvild Oftestad (leder i KS), Camilla Cselenyi (konsulent i KS), Maria E. Fongen (leder i FS) og Elzbieta Schjettne (medarbeider ved FS).

I september 2013 ble tre nye personer ansatt i prosjektstillinger for å være med i et team som skal utarbeide en ressursbank for kateketer, familier og lærere ved katolske skoler. Dette er Therese Skaar (prosjektkonsulent i 50 % stilling), Siri L. Tofteng (prosjektkonsulent i 50 % stilling) og Emma Ulrikke Weiglin Eriksen (prosjektkonsulent i 20 % stilling). Ressursbanken har fått navnet Blilys.no, og vi jobber hardt for at dette nettstedet skal bli til berikelse og velsignelse for mange. Forhåpentligvis vil det bli lansert i

Det aller viktigste en pastoralavdeling kan gjøre, er å lytte til lokale behov og forsøke å svare på disse.

løpet av året, til hjelp for katekesen, for trosutøvelsen i familiene og for kristendomsundervisningen i de katolske skolene. Vi kommer tilbake med mer info om lansering.

Arbeidsområder

I tillegg til å jobbe med kateketiske og familiepastorale oppgaver, har avdelingen en rekke andre arbeidsområder. Blant disse er barne- og ungdomspastoralt arbeid og pastoral omsorg for innvandrere i særstilling. Når det gjelder barne- og ungdomsarbeid har Kirken i Norge i mange år vært velsignet med å ha en velfungerende og aktiv barne- og ungdomsorganisasjon, Norges unge katolikker (NUK). Det er imidlertid slik at bispedømmet ikke bare kan «outsourc» sin egen

pastorale omsorg til organisasjoner, selv slike som er tilknyttet Kirken. Det har kanskje vært litt for lett å lene seg tilbake i stolen og tenke at NUK tar seg av alt som har med barn og unge å gjøre. I og med Pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid (2006) og ved at Pastoralavdelingen har inngått en avtale med NUK, har OKB også påtatt seg et større ansvar for å følge opp dette viktige arbeidet. I praksis vil dette si fellesprosjekter, men også et arbeid fra Pastoralavdelingen direkte opp mot menighetene for å hjelpe dem til å drive arbeid for barn og unge.

Innvandrerselesorgen er et annet svært viktig område. Per dags dato er rundt 23 % av katolikkene i Norge født i Norge. Dette vil si at over tre fjerdedeler av medlemmene i Den katolske kirke i Norge er første generasjons innvandrere. I tillegg til alle de utfordringer veksten alene utgjør, er pastoral omsorg for innvandrere en særlig utfordring som er viktig for Kirken. Språklige, kulturelle og personlige utfordringer blir direkte relevante for hvordan det pastorale arbeidet skal utføres. Pastoralavdelingen samarbeider med Kontoret for innvandrerselesorg for å bidra til god pastoralomsorg for innvandrere. Vi jobber både for at de ulike innvandrergruppene skal kunne

få gode tilbud på sine egne språk, og for at det skal være mer utveksling blant alle grupper. Mange innvandrere sitter på katolske tradisjoner og skatter som kan komme flere til gode, både norske og andre, og det gjelder å finne arenaer hvor dette kan skje.

Ellers er det nå også en del kommisjoner, råd og andre «løse fugler» som har funnet et organisatorisk hjem i Pastoralavdelingen. Dette gjelder f.eks. Pastoralrådet i OKB (PRO), hvor avdelingens leder sitter som sekretær. PRO er et viktig rådgivende organ for biskopen, og alle menigheter og andre organisasjoner med tilknytning til bispedømmet er representert her. Ved at PRO er forankret i Pastoralavdelingen, og at avdelingen er forankret i PRO, sikres det nærhet mellom menighetene

Den nye pastoralavdelingen: fra venstre Elzbieta Schjetne, Siri L. Tofteng, Emma Ulrikke Weiglin Eriksen, Torvild Oftestad, Maria Fongen, Alberto Burato, Therese Skaar og leder Maria J. Sammut.

og bispedømmeadministrasjonen. PRO er derfor viktig både for sentrale aktører som et sted hvor man lærer de lokale behov å kjenne, og for de ulike lokale representantene som ved PRO både kan få innsikt i det arbeidet som foregår sentralt og få anledning til å bli bedre kjent med andre menigheters situasjon og behov. Kommisjonen for det permanente diakonat og gjennomføringen av kurs for å bevisstgjøre om og forebygge seksuelle overgrep i Kirken, er andre områder som nå er underordnet Pastoralavdelingen.

Lokalt arbeid

Alt pastoralt arbeid skjer i første linje, der hvor ett menneske møter et annet. Kirkens pastorale arbeid er derfor aldri bare sentrale initiativ. Snarere er det lokale initiativ og lokalt liv som støttes og drives ved hjelp av sentrale midler, utgivelser, materiale osv. Det aller viktigste en pastoralavdeling kan gjøre, er derfor å lytte til lokale behov og forsøke å svare på disse. Her spiller prester og menighetsråd helt avgjørende roller. Pastoralavdelingen avhenger derfor av god tilbakemelding fra dem.

Samtidig vil vi jobbe for å gi disse nøkkelpersonene det de trenger for

å utføre sin tjeneste. Kurs står her sentralt, og i vår starter derfor bl.a. et omfattende kurs for sogneprester. Kurset gjennomføres i samarbeid med AFF, en organisasjon som arbeider med lederutvikling. For i tillegg til alt det andre prester er, er de også ledere av menigheter, av staber og av mange frivillige.

Pastoral handlingsplan

de økende pastorale behovene i bispedømmet. Den er ikke utfyllende i den forstand at den sier noe om absolutt alt det Kirken bedriver, men den gir retning innen enkelte områder. Hvor trykker skoen, og hva bør Kirken gjøre for å møte utfordringene, er ledende spørsmål for utformingen av planen.

Menighetsliv, innvandrergrupper, formasjon av prester, utdanning av kateketer, familiepastoralt arbeid og karitativt arbeid er viktige områder planen sier noe om. Pastoralplanen er først og fremst et dokument som regulerer Kirkens sentrale arbeid, men det står mye i den som er direkte relevant for menigheter og andre.

Pastoralavdelingen er som alle skjønner, involvert på mange områder, og det er ikke vanskelig å finne arbeidsoppgaver til alle som er ansatt her. Det er snarere en utfordring å prioritere! Det er ikke lett når det er så mye spennende og viktig å arbeide med.

St. OLAV

Besøk St. Olav bokhandels nye nettbutikk:

www.stolavbok.no

Først norsk, så arbeid!

Av Alexander Golding, innenlandskoordinator i Caritas Norge

I et kriserammet Europa er det mange som søker muligheter utenfor egne landegrenser. Noen av disse kommer til Norge på jakt etter arbeid og nye muligheter. Men selv om Norge ikke er hardt rammet av finanskrisen, er det mange utfordringer som må overvinnes for å lykkes på det norske arbeidsmarkedet og i det norske samfunnet generelt. En av de viktigste utfordringene er språket.

Muligheten for å få jobb i Norge blir redusert dersom man ikke snakker noe norsk. Enda mindre blir mulighetene dersom man i tillegg har dårlige eller ingen engelskkunnskaper. Behovet for rimelig eller gratis norskundervisning er derfor stort, og Caritas og de katolske menighetene over hele landet har respondert ved å tilby språkkurs drevet av engasjerte frivillige i menighetene.

I slutten av februar besøker jeg ett av disse tilbudene, ved St. Olav menighet i Oslo. Menigheten arrangerer hele syv forskjellige norskkurs hver uke! Blant dem som underviser ved kursene, er Tine Broch. Hun har vært frivillig språklærer ved St. Olav i et par år og forteller at hun har valgt å være språklærer fordi det er spennende og meningsfullt.

– Her møter jeg så mange nasjonaliteter og så mange hyggelige mennesker. Og dessuten blir jeg veldig bevisst mitt eget språk, sier Tine. Hun har undervisning en gang i uken og mener det ikke tar veldig mye tid å være språklærer. – Selve undervisningen er på to timer per uke. Jeg bruker ikke så mye tid på forberedelse til timen, vi bruker

Undervisning foregår i to parallelle rom. Her lærer Eva Hajnal.

gode lærebøker, og språket kan jeg jo, forteller Tine med et smil. – Men det er klart at man binder seg litt opp, man kan jo ikke bare forlate klassen sånn helt uten videre, fortsetter hun.

Et knippe elever

Det er stor variasjon i hvor deltagerne i undervisningen kommer fra. Mange er europeiske arbeidsinnvandrere, men også andre oppsøker undervisningen. Her er det blant annet filippinere, personer fra en rekke afrikanske land og fra Latin-Amerika. En av dem som deltar i Tines undervisning, er Lea. Hun er filippinsk au pair og har bodd i Norge ett års tid. Hun går også på et annet norskkurs, men for å intensivere språkopplæringen deltar hun også på dette.

– Å lære et språk krever repetisjon, og da er det fint å kunne delta på flere kurs. Det jeg vil, er jo å lære norsk, forteller Lea.

I bakgrunnen hører jeg at lærer Tine gir råd og veiledning til en av kursdeltakerne etter at undervisningen er over. En av elevene har et spørsmål om norsk byråkrati. Her er man ikke bare lærer, man blir en støttespiller, en inngangsport til det norske samfunn både gjennom språk, råd og praktisk hjelp.

Honorata, som er halvt polsk og halvt ungarsk, har også deltatt på norskundervisningen. Hun kom til Norge

i mars 2013; i Polen er to barn igjen med sin far. Muligheten for arbeid og mer stabile økonomiske forhold var det som lokket henne til Norge. I begynnelsen måtte hun greie seg med dårlig engelsk, det var ikke tid til å lære norsk. – Fordelen var at engelsken min ble bedre, sier hun med et lite smil. – Men når jeg fikk litt stabilitet og oversikt over min situasjon, ønsket jeg å lære norsk, og jeg startet på språkskolen i september. Håpet er selvfølgelig at jeg skal kunne få en bedre jobb, sier hun. Når jeg spør henne om hun kommer til å bli i Norge, er svaret et klart ja. – Men jeg savner barna mine, avslutter hun.

En annen som også håper å skape en framtid i Norge, er Esther. Hun kommer fra Spania og har vært i landet i to måneder, etter å ha fulgt kjæresten sin hit. – Vi hadde begge et ønske om å skape oss et nytt liv. Vi vurderte flere land, men valget falt til slutt på Norge! Han elsker natur, fjell og snø, og da er jo Norge et fantastisk land, forteller Esther. Hun mener det har gjort godt med forandring, men foreløpig har verken Esther eller kjæresten jobb. Han er hovmester, og Esther er frisør. – Nå bruker jeg mye tid på å lære norsk. Språket er viktig, og uten norskkunnskaper vil det bli vanskelig å finne arbeid, sier Esther. Hun får støtte fra en gresk medstudent. – Først norsk, så arbeid! Det er den eneste måten å komme inn i samfunnet og å få et godt liv, skyter han inn.

Hardt arbeid

En ny lærer har kommet inn i rommet, neste kurs skal starte. Esther skal være med på dette også, hun vil jobbe hardt med å lære språket, og to kurs på rappen ser ikke ut til å stoppe henne. Jeg forlater rommet så det neste kurset kan starte. Utenfor klasserommet ser jeg gjennom glassdører at flere norsk-kurs går parallelt i naborommene. I noen av rommene der det ikke er kurs, sitter ivrige norskelever og jobber på egenhånd. Det ser ut til at mange har erfart og tatt konsekvensen av at språket er nøkkelen for å komme inn i det norske arbeids- og samfunnsliv.

Vil du hjelpe?

Mange menigheter arrangerer språkkurs. Ønsker du å hjelpe til eller å starte opp noe? Kontakt menigheten og hør hvilke muligheter som finnes!

Teksten har også vært trykket i CaritasInfo. Gjengitt med tillatelse.

Lea fra Filippinene

Foto: Alexander Goding/Caritas Norge

En blid frivillig lærer Tine Broch

Foto: Alexander Goding/Caritas Norge

Esther fra Spania

Foto: Alexander Goding/Caritas Norge

Flere norskkurs går parallelt i naborommene

Foto: Alexander Goding/Caritas Norge

Aktuelt fra St. Olav forlag

Andrea Tornielli:
FRANS
Paven fra den nye verden

192 sider | heftet

259.-

Jeanne Perego
VÅR VENN JORGE
Lær om pave Frans

48 sider | innbundet

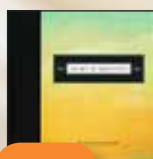
198.-

P. Anselm Grün:
VINEN
En gave fra himmelen og jorden

136 sider | innbundet

389.-

Klassikere:
EN SKY AV IKKE-VITEN

222 sider | innbundet

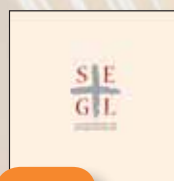
289.-

Sr. Sheryl Frances
Chen OCSO:
**MITT KLOSTER-
KJØKKEN**

217 sider | spiralheftet

289.-

Staale J. Kristiansen
& Peder K. Solberg
(red.):
SEGL 2013
Katolsk års skrift for religion og samfunn
282 sider | heftet

329.-

www.stolavforlag.no

Tro og vitenskap

Av p. Ulf Jonsson SJ

Nå og da hører man snakk om konflikter mellom religion og vitenskap. Hva Den katolske kirke angår, må man helt tilbake til 1600-tallet for å finne en virkelig alvorlig konflikt av det slaget.

Da var spørsmålet hvorvidt solen kretser rundt jorden eller hvorvidt jorden kretser rundt solen. De siste hundre årene har konfliktene ofte handlet om Darwins evolusjonsteori, som fortsatt idag avvises av blant andre visse protestantiske grupper i USA.

Prinsipiell motsetning umulig

Noen hevder at det finnes en gitt motsetning mellom kristen tro og vitenskap. For eksempel har den britiske biologen og ateisten Richard Dawkins en slik oppfatning. Men det er et ensidig og misvisende bilde. Forholdet har historisk sett ofte vært preget av forståelse og samarbeid, selv om det fra tid til annen har dukket opp konflikter.

Ut ifra en katolsk tankegang kan det ikke eksistere noen prinsipiell motsetning mellom troen og vitenskapen, ettersom all sannhet har sin ytterste kilde i Gud. Gud er både verdens skaper og den som taler til oss gjennom åpenbaringen. Og det ville jo være merkelig om det Gud forteller oss gjennom åpenbaringen, skulle være uforenlig med vår kunnskap om verden – om verden samtidig er Guds skaperverk. I det minste er det slik så lenge vår kunnskap om verden er korrekt og så lenge vi ikke misforstår åpenbaringen. I samsvar med det tankesettet erklærte Det første vatikankonsil i 1870 at det

Kattøyetåken NGC6543 ligger 3300 lysår unna jorden, i stjernebilde dragen.

ikke kan finnes noen prinsipiell motsetning mellom vår naturlige menneskelige kunnskap om verden og innholdet i den kristne troen.

All kunnskap utvikles

At det ikke finnes noen prinsipiell motsetning mellom troen og vitenskapen, utelukker ikke at det iblant likevel oppstår konflikter. Det henger sammen

innsikter på enkelt vis er forenlige med hverandre under hele denne utviklingsprosessen. Men katolske teologer som er aktive i dialogen mellom tro og vitenskap, går ut ifra at man til slutt kommer til å kunne løse slike konflikter.

Selv om det hadde vært ønskelig at vitenskapens bilde av verden og teologenes utlegning av den kristne troen var forenlige med hverandre, bør man

Den teologi som gifter seg med dagens vitenskap, kommer til å være enke imorgen, heter det. Nettopp denne lærdommen kan man slutte av konflikten med Galilei på 1600-tallet.

med at relasjonen dem imellom forandres i tidens løp. På samme vis som åpenbaringen utvikles under Kirkens historie – læren om Kristi to naturer og læren om Marias opptagelse til himmelen finnes ikke ferdigformulert i Bibelen – så utvikles også vår menneskelige kunnskap om naturen under historiens gang. Det finnes ingen garantier for at vitenskapelige teorier og teologiske

fremdeles ikke koble troen altfor sterkt sammen med de rådende vitenskapelige teoriene. Vitenskapelige teorier forandres nemlig kontinuerlig og byttes ut med nye. Den teologi som gifter seg med dagens vitenskap, kommer til å være enke imorgen, heter det. Nettopp denne lærdommen kan man slutte av konflikten med Galilei på 1600-tallet. Konflikten hadde sin årsak i at teolo-

gene var blitt vant til å formulere den kristne troen med uttrykk hentet fra det aristoteliske vitenskapsideal, som på 1600-tallet var i ferd med å bli byttet ut med et nytt vitenskapsideal.

Hva er vitenskap?

For å få en dypere forståelse av forholdet mellom religiøs tro og vitenskap må man også stille spørsmål om hva vitenskap er. Det finnes ingen gitt definisjon av vitenskap, men såpass kan man si: Vitenskapen er en form for kunnskap som oppfyller visse krav som vi ikke stiller til andre former for kunnskap. Men kravene varierer med tidens gang. Det er altså ikke bare enkelte vitenskapelige resultater som revideres med tiden. Iblant er revisjonene så omfattende at selve synet på hva som skal regnes som vitenskap, forandres. Det var et slikt gjennomgripende paradigmeskifte som fant sted i Europa på 1600-tallet.

Vitenskapen består av mange ulike disipliner. Iblant har man forsøkt å dele vitenskapen inn i ulike hovedområder, ut ifra ideen om at ulike disipliner har ulike arbeidsmetoder og forskjellige målsetninger. Et kjent slikt forsøk er å skille mellom humaniora og naturvitenskaper. Slike inndelinger kan ha sine fordeler; i det minste blir man seg bevisst hvilket forgrenet fenomen vitenskapen er.

Ikke minst er det nyttig å iblant bli påminnet om at naturvitenskapen ikke er den eneste formen for vitenskap. Naturvitenskapen har i flere århundrer vært eksepsjonelt fremgangsrisk og bidratt med en enorm mengde ny kunnskap. Men fremskritt skjer hele tiden, selv innenfor andre vitenskaper. Naturvitenskapens resultat er hverken sikrere eller mer langlivet enn andre vitenskapers resultat.

Når man diskuterer troens forhold til vitenskapen, går man lett ut ifra at det kun er naturvitenskapen som er samtalepartner. Men dialogen er betydelig bredere enn som så. Når man tolker Bibelen, er det eksempelvis viktig å høre hva historikerne sier om forholdene i Det hellige land på Jesu tid. Resultatene fra mange ulike vitenskapsområder er altså av interesse for teologien.

Overlapping og dialog

Den religiøse troen og vitenskapen handler i grunnen om ulike slags spørsmål. Den som mener at vitenskapen kan gi svar på religiøse spørsmål, er på viddene. Omvendt gjelder også at religionene ikke kan besvare vitenskapens spørsmål. Men dette innebærer ikke at tro og vitenskap lever i helt adskilte verdener. Iblant finnes det overlappinger, ellers ville det jo heller ikke kunnet forekomme noen konflikter.

Noen konflikter skyldtes at den ene siden vil forsøke å besvare den andre sidens spørsmål. Men det er ikke hele forklaringen. Religiøse og vitenskapelige overbevisninger har konsekvenser for hverandre. Om astronomene sier at universet er 14 milliarder år gammelt, blir det problematisk å tolke Bibelens skapelsesberetninger som om universet bare var 6000 år gammelt. Og ettersom det finnes mange eksempler på slike overlappinger, finnes det også behov for en kontinuerlig dialog mellom tro og vitenskap.

Dialogen mellom tro og vitenskap føres i mange ulike sammenhenger, både akademiske og andre. Når det gjelder dialogen med særlig naturvitenskapen, finnes det flere akademiske institutter som har spesialisert seg på denne. Spesielt fremstående er *The Faraday Institute for Science and Religion* ved Universitetet i Cambridge, England, *The Center for Theology and the*

Ulf Jonsson er svensk jesuittpater og sjefsredaktør i tidsskriftet *Signum*. Han er høyskolelektor i filosofi ved Newmaninstituttet, forfatter og foredragsholder. For den som vil utdype tematikken rundt troens rasjonalitet, kan vi anbefale hans bok *Med tanke på Gud*, Artos bokforlag 2008.

Dette er andre del i en serie på i alt tre. Den ble opprinnelig trykket i svenske *Katolskt magasin* og gjengis med tillatelse.

Natural Sciences i Berkeley, California i USA, og *Zygon Center for Religion and Science*, i Chicago, USA.

Fra Den katolske kirkes side er det spesielt verdt å nevne Vatikanets eget vitenskapsakademi, som har som oppgave å fungere som rådgivere for Kirkens ledelse i naturvitenskapelige spørsmål. Akademiet består av 80 internasjonalt fremstående forskere på absolutt toppnivå innenfor sine respektive områder; rundt 30 av dem er nobelprisvinnere.

Lørdagsretrett hos maristene

25. mai

kl. 09.45–16.45

Ønsker du å sette av tid til Gud? Tid til å være tilstede for ham alene, for å lytte, for å kjenne hans råd om valg du alt har tatt, eller om veien videre?

Er det vanskelig å få fri en hel helg til å delta på retretter på Grefsen eller andre retrettsteder? Dette kan være vrient for f. eks. unge foreldre eller studenter med jobb.

På en lørdagsretrett er du, innenfor en overkommelig ramme, innbudt til å fordype deg i bønn og slippe Herren til i ditt liv.

Sted: Maristua, Kroken 15, 2010 Strømmen

Påmelding: maristene@katolsk.no

Naturfilmer, Darwin og kristen tro

Foto: Bernt H. Auland/NTN

Av Lars Roar Langslet,
norsk politiker, kulturpersonlighet og forfatter

Gamle folk liker best naturprogrammer på tv. Etter hvert er jeg kommet på linje med dem, både i alder og smak. Det gir hvile for øyet og løftning i sinnet å se vakre landskaper – og følge dyrelivet og vegetasjonen gjennom naturens evige syklus fra vinter og vår til sommer og høst.

Ofte innvier det oss i hemmeligheter som vi gikk glipp av under egne vandring i skog og fjell. Nå avdekkes de for oss mens vi sitter i godstolen.

Min favoritt er den uforlignelige David Attenborough og hans mangfoldige naturprogrammer på tv-kanalen «Nature». Han har visst vært med sine avanserte kamerafolk over hele kloden, fra regnskog og jungel til isødet ved polene, fra tundra og ørken til frodige stillehavsøyer – og alt av liv er fanget inn, i luften, på jorden og i havdypet.

Refleksjon

Uendelig vakkert, naturligvis! Ofte gjengitt i nærbildets presisjon, med infrarød belysning når mørket ruger. Men her kommer det til en annen dimensjon enn i de fleste naturfilmer: Attenborough får oss til å reflektere – med sin entusiastiske formidlerglede, båret av enorm kunnskap og ærefrykt for livet.

Han viser oss f.eks. at selv de minste insekter er utstyrt med subtilt utformede organer for å orientere og beskytte seg, søke næring og forplante arten ... Kameleoner skyter sin lange tunge mot en fjern flue, med hårfin beregning av avstanden, like treffsikkert som

noen teknologiskapt rakettkraft ... Trær er vertskap for «vennlige» insekter, som til gjengjeld verner verten mot «fiendtlige» inntrengere ... Vi innvies i det fint avveide samspillet av alt levende i hver minste biotop ... Vi ser dyrenes omsorg for sitt avkom, endog hos visse fiske- og paddearter, men jo høyere opp i dyrerekken, desto mer minner det om kjærlighet... Solidariteten der dyr lever i flokker, med rangordning og oppgavefordeling. Osv. osv. – jeg ramser ikke opp mere, ellers ville min amatørstatus bli sørgelig avslørt.

Alt henger sammen

Det har slått meg at disse programmene er bedre oppbyggelse (i religiøs

Det er iallfall ikke gudstroen de mister, de som ser Attenboroughs kunnskapsrike naturprogrammer – troen på vilkårligheten blir derimot kraftig redusert.

forstand) enn de fleste gudstjenester som ennå sendes på tv. Her åpenbares det for oss at verden er en endeløs serie av mirakler! «The Great Chain of Being», som det heter hos en moderne tenker – uuttømmelig i sin rikdom av livsyttringer, fra mikro- til makroplan. Hva virker mest sannsynlig: At alt dette er frukten av blind tilfeldighet og har «gjort seg selv» – eller at det må stå en seende skaperkraft bak?

Gro Harlem Brundtland sa en gang om politikkens irrganger, at «alt henger sammen med alt». Tv-seere kan si det samme om Attenboroughs naturprogrammer: Alt henger opplagt sammen med alt, og alt er tilpasset alt! Selv blomstenes dufter og fargeprakt, som vi tror er formålsløs skjønnhet, har

sine spesialiserte funksjoner og «hensikter» i naturens kretsløp. Alt virker «gjennomtenkt» av en alt-seeende og alt-ordnende kraft.

To ord satte jeg nå i gåseøyne, for de kan støte dem som hevder at vitenskapen for lengst har avlivet forestillingen om en «hensikt» eller «målrettethet» (*teleologi*) i den naturverden som omgir oss. Men på det fakta-nære plan jeg stilte meg – kan noen iverse alt det som virker hensikt-styrt? Må en ikke snarere bli slått av at selv det som kan synes tilfeldig i naturens utviklingsgang, er ladet med hensikt?

Eller for å si det poetisk, med Wergeland:

*Se nøye, skal du øyne /
det store i det små.
Seg guddomstanker høyne /
i gressets bleke strå.*

Fra det skapte til Skaperen

Jeg har aldri skjont at Darwins geniale verk om «Artenes opprinnelse» kan ses som en utfordring – eller endog et alternativ – til kristen skapelsestro. Han avdekket viktige grunnlover som vår verden har utfoldet seg gjennom («natural selection», «survival of the fittest»), men det motbeviser jo ikke at

den har en Skaper. De urgamle skapelsesmytene i Mosebøkene er sanne på et helt annet og overordnet plan: at alt er Guds gode skaperverk. Men ingen opplyst kristen i dag tror at mytene er en vitenskapelig rapport om at alt oppstod trinnavis i løpet av seks dager for et lite antall tusenår tilbake. Vi *vet* jo, bl.a. med den viten Darwin gav oss, at alt er blitt til gjennom en evolusjon over et enormt tidsspenn, med brudd og stadig fornyende utbrudd av kreativitet og tilpasning. Vi *tror* at dette er Guds verk. Her er det ingen motsigelse mellom viten og tro.

Dette er mennesketankens naturlige vei til troen, sa Thomas Aquinas: *Per ea quae facta sunt* – gjennom det som er skapt, til Skaperen. Siden da er vår

kunnskap om den skapte verden blitt radikalt endret og utvidet, takket være vitenskapene. Veien i retning av tro er allikevel den samme.

Men verdens opprinnelse er enda mer gåtefull enn *artenes*. Selv om vi setter utgangspunktet i et *Big Bang*, er det like ubesvart hva som utløste det: en skapende vilje som favner alt, eller den blinde vilkårlighet? Hver får svare for seg. Men det er iallfall ikke gudstroen de mister, de som ser Attenboroughs kunnskapsrike naturprogrammer – troen på vilkårligheten blir derimot kraftig redusert.

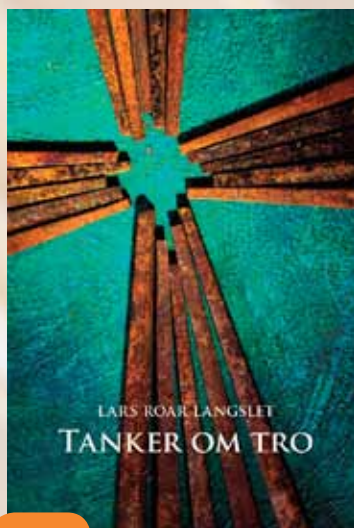
Darwinisme og tro

I et par tv-programmer om Charles Darwin fikk vi høre kommentarer av en rekke kjente vitenskapsmenn, noen med sin kristentro helt uanfektet av hans innsikter, andre med påstander om at Darwin og naturvitenskapen hadde motbevist troen på en Gud. Det var bare så altfor tydelig at de siste, til tross for sitt vitenskapelige nivå, holdt seg til en utrolig infantil og primitiv Guds-forestilling, som i dag bare dyrkes i små fundamentalistiske sekter, særlig i USA. Den ateismen de målbar, var ikke seriøst begrunnet.

Det eneste forbehold jeg ville ta mot arven fra Darwin, gjelder den pseudo-darwinismen som er stivnet til ideologi, og hvor mennesket fremstilles som *utelukkende* et avansert ledd i dyrerekken. Vi får vedkjenne oss slektskapet med dyreverdenen (og kanskje si, som Olaf Bull: «Min sixpence av for Darwin, / sitt sekels suveren, / som puttet dyremarv inn / i våre skrinne ben») – men samtidig fastholde den radikale forskjellen som skiller mennesket fra andre levende vesener: At vi er bærere av *egen-bevissthet*, med fornuft og fri vilje. Det er både kristen tro og filosofisk erkjennelse, som ingen forskning kan underminere.

Bevis? Er det ikke nok å peke på at intet dyr, selv ikke de mest høytstående, kunne forme tanker som disse, og få dem satt på prent?

Teksten har også stått på trykk i *Vårt Land*.

198.-

– Det er (som forventet) en sindig og klok bok. Han gjør regnskap for sin egen tro – på en måte så vi kan bruke «protokollen» på vår egen.

– Langslet dveler ved kirkebegrepet, klargjør det ut ifra en katolsk tankegang, som i mange ting avviker fra det lutherske – men som faktisk er en av de hyppigste grunnene for at mange konverterer: Kirkens tro, ikke min tro.

Olav Egil Aune,
Vårt Land, 24. februar 2014

| 115 sider | heftet | 978-82-7024-274-0

Møte med pave Frans 22. mai 2013

Pave Benedikt XVI utropte 2013 som *Troens år*, bl.a. for å markere at det er femti år siden Det annet vatikankonsil åpnet. Pavens intensjon var at katolikker over hele verden skulle «gjenoppdage gleden ved å tro og gløden for å formidle troen». (...) Mine «Tanker om tro» begynte jeg å skrive ned som et personlig regnskap, for å ordne og utprøve egne refleksjoner om den gaven som troen har vært også i mitt liv. Men det slo meg snart at de kanskje også kunne bli til nytte for andre – især for dem som opplever problemer med å godta en kristen livstolkning, men kjenner dragingen mot det åndelige fellesskap som Kirken er. Jeg har ikke glemt at engang var det min situasjon.

Fra forfatterens forord

www.stolavforlag.no

Fra NKKFs temadag

Ca. 40 personer hadde møtt fram på Norges Katolske Kvinneforbund i St. Olavs menighetssal i Oslo 25. januar for å høre Nina Karin Monsens foredrag om «De som defineres ut» og Vegard Bruun Wyllers «En leges tanker rundt abort og reservasjonsrett».

Flere av de tilstedeværende tok del i samtalen etterpå, og jeg tror de fleste av oss satt igjen med sterke inntrykk og et inderlig ønske om at aborttallene må gå ned, men at vi da må våge mer enn vi gjør i dag, ikke være så redde for å skille oss ut.

Elisabeth Golding (leder i NKKF)/St. Olav

Litauisk sangkveld i Sandefjord

Foto: St. Johannes Døperens menighet

I løpet av de siste fire år er det kommet flere litauiske familier til Vestfold og Sandefjord. I september 2012 inviterte p. Claes den nyankomne litauiske sjelesørgeren p. Valdemaras Lisovskis til å feire messe på litauisk i menigheten. Nå har litauisk gruppe fått en fast messe på litauisk en gang i måneden. Informasjonen blir spredt gjennom sosiale media. Kirken er stappfull. Folk kommer fra hele Vestfold for å delta i messen og kirkekaffen. Det er hyggelig med fellesbønn og sosialt samvær hvor man kan møte sine landsmenn. Barna finner også nye venner.

For ett år siden tok Vaida Žebrauskienė initiativ til å danne en ungdomskorgruppe. Det har etter hvert begynt å komme flere kormedlemmer som synger og spiller gitar, saksofon og fiolin. Etter hvert fikk korlederen ideen om å organisere en sangkveld til å samle penger til oppussing av menighetssalen. Etter seks uker med øvelser, var koret klart til å synge og spille på konserten, som fant sted i St. Johannes Døperens

kirke. Den 28. februar arrangerte koret gratis sangkveld hvor kollekten gikk til dette formålet.

– Den litauiske musikkandakten var en stor glede, en velsignelse og en strålende overraskelse. Det er kanskje ikke overraskende å oppdage at det er store talenter blant våre litauere – det har jeg vel visst en god stund. Men at man hadde klart å få med så mange, og så dyktige sangere og musikere, samstemt og samøvd, med et så godt og omfattende program, på bare noen få uker, er en forbløffende bragd. Jeg takker av hjertet for den store gaven og gleden denne konserten var for St. Johannes Døperens katolske menighet, sa p. Claes etter sangkvelden. Det ble samlet over 5.000 kr, som ble overrakt sognepresten.

Aldona Ramutė Hansen/St. Olav

Nettsted for litauiske katolikker

De senere årene er det kommet et stort antall litauiske katolikker til Norge. P.t. er det registrert 14 855 personer med Litauen som fødeland i våre katolske menigheter. I tillegg kommer et stort antall uregistrerte. Vi har for tiden to litauiske prester, p. Valdemaras Lisovskis og p. Oskaras Petras Volskis. Etter initiativ fra førstnevnte er det nå opprettet et eget nettsted, katalikai.no, som inneholder all mulig oppdatert informasjon på litauisk. Fra før har litauisk sjelesorg i Norge et aktivt nærvær på Facebook.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 6. mars 2014

Oslo: St. Olav domkirkemenighet med ny nettside

St. Olav domkirkemenighet i Oslo lanserte mandag 10. mars sitt nye nettsted, stolavmenighet.com. På nettsiden kan du lese om menighetens historie, søndagsbladet, nyheter, aktiviteter og kurs – samt mye mer. Menigheten har

fra før et aktivt nærvær på sosiale medier som Facebook, Instagram og Twitter.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 11. mars 2014/St. Olav

Caritas Infosenter – The Missing Link

Stortingets kommunal- og forvaltningskomité besøkte 13. mars Caritas Info- og ressurscenter i Oslo. Komitémedlemmene fikk en omvisning på senteret og møtte både ansatte, frivillige og besøkende.

Komiteens medlemmer var imponert over arbeidet som gjøres ved Infosenteret. Komitémedlem Karin Andersen (SV) betegnet infosenteret som «the missing link», og mente at det fyller et tomrom som ikke dekkes av andre instanser, verken offentlige eller private. Særlig positivt mente komiteen det er at arbeidsinnvandrere ved infosenteret får god og riktig informasjon på språk de behersker. Komiteen var også positive til at arbeidsinnvandrere får ærlig tilbakemeldinger og realitetsorienteres om det norske arbeidsmarkedet ved infosenteret. Dette bidrar blant annet til at det offentlige ikke belastes med unødvendige henvendelser, samtidig som at arbeidsinnvandrerne uten reell mulighet for å få arbeid, ikke kaster bort tid og penger i Norge.

Innenlandskoordinator i Caritas Norge, Alexander Golding, er fornøyd med komiteens positive tilbakemeldinger og håper at dette også gir resultater for den videre finansieringen av infosenteret. – Jeg forventer at komiteen tar dette med seg i arbeidet med statsbudsjettet for 2015, sier Golding. – I 2013 hadde Caritas 7000 henvendelser fra innvandrere. Dette viser hvor stort behov det er for dette arbeidet, men for å gjøre dette arbeidet på en forsvarlig måte, trengs en mer forutsigbar finansiering. Komiteen bør derfor arbeide for å få senteret inn i statsbudsjettet for 2015, avslutter Golding.

Caritas.no

Energiøkonomisering på Mariaholm

Foto: Paul Marić

Mariaholm, Kirkens eget leir- og møtesenter i Østfold, er et kjært sted for generasjoner av katolikker i Norge. Det er også et sted som trenger kontinuerlig vedlikehold og omtanke. For tiden er fokus på energisparende tiltak i anlegget, som ble bygget i en tid med helt andre strømpriser enn dem vi har i dag, og med tilsvarende løsninger som vi nå betrakter som lite energiøkonomiske. Anlegget er fra 1968, og storparten av hovedbygningens og kapellets dører og vinduer var fra byggeåret.

Etter 45 år var det på høy tid å skifte ut de gamle dørene og vinduene, som bar preg av alder og slitasje. Nye dører og vinduer ble levert i slutten av september 2013, og bispedømmets vedlikeholdsavdeling har stått for arbeidet med utskiftning. Prosjektet er nå inne i siste fase, som omfatter utskiftning av sidevinduene i kapellet. Samtidig har det blitt investert i et nytt og sikrere låsesystem.

I tillegg til at de nye dørene og vinduene lar seg åpne og lukke uten problemer (de gamle var begynt å bli vanskelige å betjene pga. slitasje), har de også en mye bedre isolasjonsevne enn de gamle. Vi regner derfor med at investeringen (snaut 500.000,-) vil tjenes inn i løpet av en tiårsperiode, i form av redusert strømforbruk til oppvarming.

Dører og vinduer i småhusene på eiendommen ble skiftet i forbindelse med rehabiliteringen i 2011/2012, vinduer i sovefløyene ble skiftet i 2008. Den store alterveggen i kapellet, som gir rommet så mye av dets preg, fikk nye glass i 2012.

For å oppnå ytterligere reduksjoner i energiforbruk har det også blitt investert i et nytt varmestyringsystem, som i disse dager blir installert av Paul Marić i bispedømmets eiendomsavdeling.

Systemet består i all hovedsak av nye termostater til de eksisterende panelovnene og varmekablene, samt tilhørende styringsenheter som kobler systemet til bispedømmets datanettverk. Et mindre antall eldre panelovner må også skiftes ut, da de ikke kan brukes sammen med det nye systemet.

Systemet kan fjernbetjenes via bispedømmets datanettverk, og vil bli forhåndsprogrammert slik at varmen automatisk reduseres til sparetemperatur når Mariaholm ikke er i bruk. Også når stedet er i bruk, vil man oppnå besparelser: Temperaturen reduseres med fire grader i hovedbygningen og kapellet om natten, og tilsvarende i sovefløyene om dagen. Beregnet inntjeningstid for styringssystemet er tre år. Samlet sett gir disse tiltakene Mariaholm en mer miljøvennlig profil.

Paul Marić/Heidi H. Øyma

Freddy Edderkopp i Arendal

Foto: Katarinahjemmet/katolsk.no

Fredag 14. mars besøkte sr. Ane-Elisabet Røer OP St. Franciskus katolske barneskole i Arendal. Hun var invitert til å fortelle om klosterliv sett fra Freddy Edderkopps øyne. Flere av klassene hadde studert boken på forhånd og var godt forberedt.

Først ute var 3. og 4. klasse. Etter samtaler rundt klosterliv fikk gruppen en innføring i hvordan en bok blir til; fra sped ide til skrivning, redigering, illustrasjon og utgivelsen. Begreper som forlag, forlagssjef, illustrasjoner og liknende kom opp til diskusjon, før disse klassene fikk anledning til selv å illustrere neste bok om Freddy Edderkopp. Som de aller første fikk de lest opp deler av denne kommende boken. De prøvde seg så som tegnere, og laget mange flotte illustrasjoner.

Etter besøket i 3. og 4. klasse var det 1. og 2. klasse som stod for tur. Her var

det også mange gode spørsmål og en fin samtale rundt klosterlivet, men også om edderkopper. Dagen ble avsluttet med korsveisandakt for alle fire klassene. Den ble ledet av p. Hallvard Hole. Etter andakten sang elevene en sang for sr. Ane-Elisabet og takket for besøket.

Sr. Ane-Elisabet har skrevet to bøker om Freddy Edderkopp: *Freddy Edderkopp i kloster* og *Freddy Edderkopp og sakramentsmysteriet*. Bøkene er gitt ut av St. Olav forlag og er illustrert av Roy Søbstad. Den tredje boken, *Freddy Edderkopp og helgenskaren*, er under arbeid og vil komme ut høsten 2014 eller våren 2015. Det var fra denne tredje boken barna hørte et utdrag og laget tegninger.

Katarinahjemmet.katolsk.no/St. Olav

Pontifikalmesser

i anledning kanonisering av Johannes XXIII og Johannes Paul II

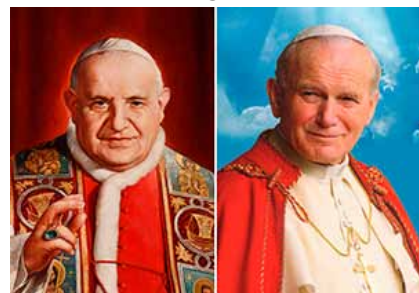

Foto: ONS

I anledning kanoniseringen av de salige paver Johannes XXIII og Johannes Paul II blir Oslo katolske bispedømmes offisielle markering en høytidelig pontifikalmesse i Trefoldighetskirken i Oslo søndag den 27. april kl. 11.00.

Det vil ikke bli utdelt adgangstegn. Nærmere opplysninger om når dørene åpnes og andre praktiske opplysninger, vil bli gitt i god tid.

I Tromsø vil biskop Berislav Grgić feire en pontifikalmesse i anledning helligkåringen i Vår Fruer kirke i Tromsø, også den 27. april kl. 11.00.

Johannes XXIII og Johannes Paul II helligkåres i Roma den 27. april 2014, på miskunnsøndagen. Den salige Johannes XXIII ledet Kirken i perioden 1958–1963 og innkalte til Det annet vatikankonsil. Johannes Paul II, den første polske pave, døde i 2005 og ble saligkåret i mai 2011.

Valg i Colombia

Søndag 9. mars var det kongress- og senatsvalg i Colombia. Tema for valgkampen var fredsprosessen med den kommunistiske geriljaen FARC, som pågår i disse dager på Cuba. Fredens støttespillere vant med et stort flertall. Dette er svært gode nyheter for Colombias befolkning, som i 50 år har levd i en mer eller mindre konstant krigstilstand.

Samtidig ble det også klart at om lag en tredjedel av senatet har en relasjon til noen av de verste forbryterne i Colombias historie, den paramilitære organisasjonen *Autodefensas Unidas de Colombia*. Til tross for at denne ble oppløst for nærmere ti år siden, spiller deres medlemmer en sentral rolle både politisk og militært på landsbygda i store deler av landet.

Veien til fred i Colombia er fremdeles lang, og det finnes fortsatt mange hindre. Caritas Norge er fornøyd med at folket i valget stemte for å fortsette ferden mot en rettferdig fred, og deler befolkningens håp om at 2014 blir året der borgerkrigen endelig tar slutt.

Kristian Jahren Øvretveit, Caritas Norge

Religiøse ledere arbeider for fred i Den sentralafrikanske republikk

Kaos og frykt hersker i Den sentralafrikanske republikk, der hundretusener av mennesker fortsatt er på flukt. Uroen som begynte i 2012 og toppet seg med et kupp i mars 2013, har kastet landet ut i en voldsspiral som også har fått en trist religiøs dimensjon. Væpnede muslimske og kristne grupper skaper frykt og splid i lokalsamfunn som tidligere har levd fredelig side om side. De skadelidende er sivilbefolkningen: Tusenvis av flyktninger, både kristne og muslimer, har i de siste månedene oppsøkt katolske kirker og skoler og ber om beskyttelse og hjelp.

Religiøse ledere spiller en nøkkelrolle for å stoppe denne utviklingen og skape fred og forsoning. I løpet av de to siste ukene har tre representanter fra ulike trossamfunn, erkebiskop Nzapalainga av Bangui, imam Kobine Layama og pastor Franco Mbaye-Bondoi, reist rundt til byer og landsbyer for å holde møter med befolkningen. Håpet er å bringe stabilitet og trygghet til en hardt prøvet befolkning på flukt, slik at

Erkebiskop Dieudonne Nzapalainga,
imam Kobine Layama og pastor Franco Mbaye-Bondoi

nødhjelp kan komme fram. Innsatsen er helt nødvendig. Verdens matvareprogram har nylig varslet om en forestående sultkrise, med mindre humanitære organisasjoner får mer finansiell støtte fra det internasjonale samfunnet og bedre tilgang til de utsatte områdene.

Kristian Jahren Øvretveit, Caritas Norge

Kjent katolikk forlater Pakistan etter dødstrusler

Paul Bhatti, broren til Shabbaz Bhatti som ble skutt og drept i mars 2011, forlater Pakistan etter å ha mottatt en rekke dødstrusler. Bhatti, leder for Pakistans minoritetsallianse, annonserte nylig på pakistansk TV at han flytter til Italia, og kritiserte samtidig myndighetene for manglende sikkerhetstiltak rundt egen person. Siden drapet på sin bror har Bhatti kjempet for å stille gjerningsmennene til ansvar.

— Punjabi Taliban har dumpet løpesedler ved mitt kontor i Lahore og advarte mot følgene av å fortsette etterforskningen av drapet på min bror, sier Bhatti.

Shabbaz Bhatti var Pakistans minoritetsminister og ble skutt og drept grunnet sitt engasjement mot landets beryktede blasfemilov. Drapsmennene etterlot seg løpesedler på stedet der Bhatti ble omtalt som en kristen vantro.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 12. februar 2014

Vatikanet kritiserer anti-homoloven i Uganda

Presidenten for Det pavelige Råd for rettferdighet og fred, kuriekardinal Peter Turkson, oppfordret Ugandas president Yoweri Museveni til å sette de harde straffene ut av kraft. «Homoseksuelle er ikke forbrytere», sa den ghane-siske kardinalen på en menneskerettighetskonferanse i Slovakiyas hovedstad

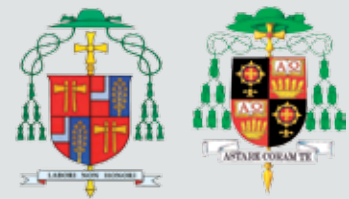
Bratislava. Homofile må ikke kunne dømmes til et liv i fengsel.

Samtidig understreket han at Vatikanet vil presse på for en fortsettelse av den internasjonale hjelpen til Uganda. Verdensbanken la, som reaksjon på loven, en kreditt på 90 millioner dollar for et helseprogram på is. Den ugandiske bispekonferansen erklærte før undertegnelsen av loven i forrige uke at de ikke støtter homoseksualitet, men de er motstandere av den harde avstraffelsen. I stedet bør man møte homoseksuelle med medfølelse, erklærte konferansens generalsekretær, John Baptist Kauta. Man tror også at de kan «endre seg».

President Museveni undertegnet, til tross for internasjonal kritikk, den 24. februar en lov som straffer «alvorlige homoseksuelle handlinger» med opptil livstid i fengsel. Selv støtte til homoseksuelle eller å ikke informere om dem er straffbart.

Kathpress /Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (pe) 5. mars 2014

Fastebudskap og fastemandat 2014

Fastebudskap og fastemandag fra begge våre biskoper ligger på katolsk.no. Biskop Eidsvigs fastebudskap foreligger i to ulike varianter, en skriftlig versjon og et videobudskap.

www.stolavforlag.no
siden 1889
... bøker som former deg

Innvielse av Norden til Jomfru Maria

av Den nordiske bispekonferanse

I forbindelse med bispekonferansen i Lund den 18.–26. mars 2014 innviet Nordens katolske biskoper våre nordiske land til Marias rene hjerte. Dette er en fornyelse av den innvielsen som pave Johannes Paul II foretok ved sitt besøk i de nordiske land for 25 år siden.

Hengivenheten til Marias hjerte har sin forankring i evangeliet: Simeons profeti om at hennes hjerte skulle gjennombores av smertens sverd, og evangelisten Lukas' bemerkning (to ganger) om at Maria tok vare på alt det som hendte, Kristus-hendelsene, i sitt hjerte og grunnet på dem. Etter bebudelsen strømmet hennes hjerte over av jubel over inkarnasjonen og hennes egen rolle i den. Jesus selv henviste til Marias hjerte med sine ord om at de som hører Guds ord og bevarer det, er salige. Kirkefedrene utla dette slik at Maria er mer salig fordi hun tok imot Jesus i sitt hjerte enn hun er gjennom sitt biologiske morskap.

I Bibelen er hjertet symbol på personligheten og alt det en person vil med sitt liv. Å vie seg til Jesu hjerte er altså å overgi seg til Jesu person. Å vie seg eller andre til Marias hjerte er å overgi seg til hennes moderlige beskyttelse og forbønn. Ved korset ble

hun alle disiplenes mor, ja, alle menneskers mor. Eva var alle menneskers ur-mor, Maria ble alle menneskers mor etter nådens orden. En vielse av Norden er å betro våre land og alle deres innbyggere, det vil si alle Guds spredte barn, til deres mors omsorg.

Følgende bønn ble anvendt ved innvielsen den 22. mars:

Hellige Maria, Jomfru og Mor, du Dronning over Nordens land, med alle slekter priser vi deg salig, du som, full av nåde og fremfor andre kvinner, ble utvalgt til å være Guds port i verden. I ditt rene hjerte lyttet du og var lydig mot det guddommelige kall.

I full frihet og med usvikelig tro tilbød du hele ditt vesen som redskap for verdens frelse, og du fødte ham som er Livet. Ditt Ja var begynnelsen på en vandring i tro: lydhør for Guds ord lot du deg lede av hans Ord. Du vokste med din Sønn og fulgte ham på hans vei. Du hadde samme sinnelag som ham. Med udelt hjerte, uten svik og forestillelse, ydmyk, barmhjertig og nær dem som trengte deg, søkte du det ene nødvendige.

For hans skyld ble du flyktning og fremmed i et annet land. Som en i folkeskaren rundt Jesus, betraktet du hvordan han levde, handlet og omgikk mennesker. Et sverd gjennomboret ditt hjerte da han ble avvist og utlevert i syndernes hender, plaget, hånet og forkastet. Da hans time var kommet, bevarte du troen, en klart lysende flamme i det store mørket. Under korset ble du mor for alle Jesu disipler og en veiviser til ham. Du våket mens du ventet på oppstandelsens morgen,

da ditt hjerte fyltes av en utsigelig jubel. Du som hadde båret ham under ditt hjerte, fikk dele hans oppstandelse og forherligelse.

Du, vår mor etter nådens orden, vi overgir Nordens land og folk til din moderlige beskyttelse, Du og din Sønn er ukjent for mange, men også her og nå er dere med oss. Du ser våre behov og sier til oss: «Gjør alt hva han sier dere!» Lær oss å finne Jesus i vår egen virkelighet. Vis oss at han er veien, sannheten og livet. Be for alle om troens kostbare gave. Hjelp de kristne å være troverdige vitner om Guds kjærlighet. Bre din kappe over alle Guds barn og forsikre dem om hans omsorg. Vi vil som du bli hans redskap. Vi vier våre hender til forsvar for de små og forsvarsløse, og til å utføre Guds verk i verden. Vi vier våre føtter til å gå i Jesu fotspor og nærme oss vår neste. Vi vier våre tanker til å se, høre og handle i evangeliets lys, Vi vier våre hjerter til å elske og velge det som er Guds vilje.

Vi vier oss til ditt rene hjerte, du som vil det Gud vil, slik at Jesus kan utføre sitt verk i verden, også her og nå, også i denne tid som er så full av løfter og farer, også i våre land og i vår tids mennesker, også i oss, i alle dem som Gud har skapt, med hjerter som lengter etter det sanne liv. Hellige Jomfru og Mor, hold din hånd over Nordens land og led oss frem til Jesus, vår mester og venn, vårt liv og vårt mål, han som lever og råder fra evighet til evighet.

Amen.

Johannes Paul II

La oss gå opp til Jerusalem

Av sr. Anne Elizabeth Sweet OCSO

Jesu siste reise til Jerusalem var både fullbyrdelsen av hans livsverk (Joh 19,30) og en reise til hans himmelske Far (Luk 9,51; Joh 17,13). Igjen og igjen sier Jesus til dem som vil være hans disipler, at de må følge ham, bære sitt eget kors og miste sitt eget liv.

Vi vet fra evangeliene at Jesu disipler slet med dette, at de av og til sviktet, at de til og med forrødte ham, forlot ham, fornektet ham og gjemte seg i frykt. Vi som er hans disipler i dag, kan gjøre det samme.

Ved inngangen til Den stille uke inviterer Kirken oss igjen: «La oss gå opp til Jerusalem» med en fornyet forpliktelse til å være Jesu disipler. La oss gå inn i denne uken med ønsket om å være trofaste. La oss ikke bare ledsage Jesus, men høre hans historie, hans handlemåte og hans skjebne som vår egen.

La Kristi Jesu sinnelag prege deres ferd

Det er bare med Kristi sinnelag vi virkelig kan gå inn i påskemysteriet, som vi feirer denne uken og er kalt til å leve i våre liv. Bare med Kristi sinnelag kan vi akseptere korsets ytterste ydmykelse og holde ut skammen og nederlaget det representerer. Bare med Kristi sinnelag kan vi se korset som en vei til liv, i Guds visdom.

Paulus' ord til filipperne i den andre lesningen i messen palmesøndag (Fil 2,6–11) forteller oss nøyaktig hva dette «sinnelaget» er. Først og fremst er det viljen til å gi avkall på oss selv. Jesus «opp gav alt sitt eget», han «tømte seg selv», som det står på gresk – tømte seg for den herligheten som var hans i himmelen, som tilhørte ham som Gud. Han gav avkall på det for å kunne bli en av oss – lik oss i alle sider av vår menneskelige eksistens unntatt i synd (Heb 4,15). Han ble fristet, men ikke overvunnet, og viste oss hvordan vi skal holde ut i fristelse (Matt 4,1–11,

evangeliet for første søndag i fastetiden). Fordi han personlig opplevde kampen, er han – som vi hører i det avsnittet fra Hebreerbrevet som leses på langfredag – i «stand til å føle med våre jordiske skrøpeligheter» (Heb 4,15).

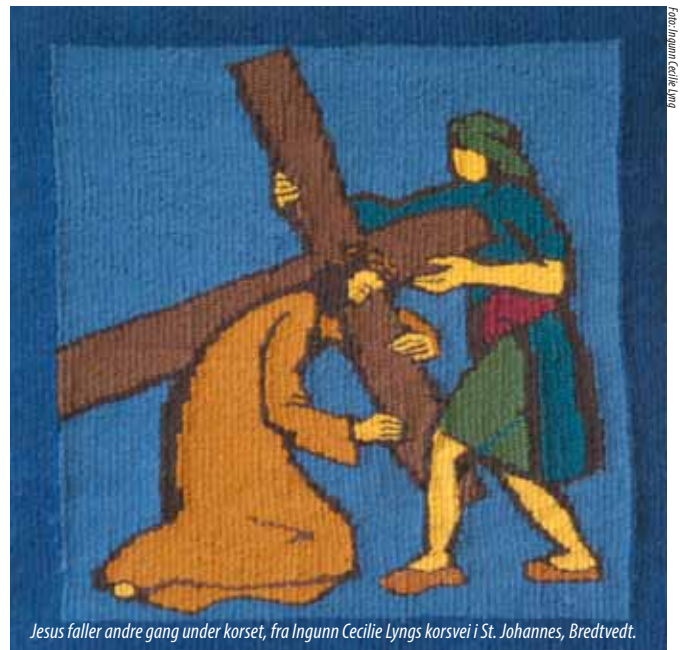
Da han «tømte seg selv» for å bli en av oss, gikk Jesus inn i en status som var betydelig lavere enn den som var hans i den himmelske herlighet. Det var den laveste av alle, statusen som tjener eller slave (Fil 2,7). Det er dette som er hans lydighet mot sin himmelske Far (Fil 2,8; Heb 5,7–9). Det er dette som er hans tjeneste for Gud og for sine medmennesker.

Hvis vi vil ha Kristi sinnelag, må vi også være villige til å tømme oss for hva det nå enn er vi klammer oss til – vanligvis vårt ego, vårt eget selv. Vi må være villige til å tømme oss slik at det blir rom for Gud, og også en plass for andre og en bevissthet om hva de trenger. Vi må være villige til å bli Guds tjenere – som vil hører det beskrevet i lesningene fra profeten Jesaja denne uken. Vi må være villige til å bli andres tjener, særlig i de simpleste gjøremål, som for eksempel fotvaskingen – temnet i evangeliet for skjærtorsdag (Joh 13,1–15).

Når vi følger Jesus disse siste dagene i hans liv, la oss vende blikket innover og se hva vi trenger å tømmes for hvis vi skal ha Kristi sinnelag i tanker, ord og gjerninger. La oss så vende blikket mot Jesus, som har uttømt seg selv for oss, og hos ham finne den hjelp og den nåde vi trenger for å realisere dette.

Tjeneren Gud støtter

Gjennom hele Den stille uke unntatt skjærtorsdag er første lesning hentet fra de fire tjenersangene hos profeten Jesaja (Jes 42,1–7; 49,1–6; 50,4–9a; 52,13–53,12). Denne tjenerens identitet er ukjent og har blitt tolket på ulike måter, som en bestemt person – kanskje profeten selv – eller som det troende folket som helhet.

Jesus faller andre gang under korset, fra Ingunn Cecilie Lyngs korsvei i St. Johannes, Bredtvedt.

Som en jødisk mann vil Jesus ha kjent disse bibeltekstene, studert dem og bedt dem. Han ville ha hørt dem som Guds ord til ham personlig, og hørt i dem ikke bare kallet til å være tjener, men en beskrivelse av hva det å være tjener ville innebære. Gjennom profetens ord lærte Jesus hva han måtte være og gjøre som tjener. Det vil vi også om vi lytter nøye til dem.

Hva forteller disse tekstene oss? For det første at tjeneren er kalt av Gud (42,6), kalt personlig ved navn (49,1) og betrodd en misjon (49,6; 42.1.6–7). Er det slik vi ser på oss selv? Husk, det er ikke vi som avgjør om vi er kalt eller ikke. Det er Gud som kaller oss, vår rolle er å svare. Ingen tid egner seg bedre til å reflektere over vårt kall enn denne uken når vi så oppmerksomt følger Jesus opp til Jerusalem og forbereder oss til å fornye våre egne dåpsløfter påskentatt.

Vi lærer at Gud taler personlig til tjeneren: «Hver morgen vekker han mitt øre, så jeg kan høre ...» (Jes 50,4–5). Er ikke dette en vakker beskrivelse av *lectio divina* – i bønn å lese og lytte til Skriften som Guds ord til meg personlig? Å lytte slik er nødvendig om vi skal bli den Gud kaller oss til å være. Er *lectio* noe du praktiserer i ditt liv?

Disse tekstene forteller oss også at Gud har utøst sin Ånd over tjeneren (Jes 42,1) – og over oss. Vi tror at vi har mottatt Den hellige ånd i dåpen og konfirmasjonen – men hva betyr dette

for oss? Gjør det virkelig en forskjell i våre liv? Den oppstandne Jesus snakket om Den hellige ånd som «kraft fra det høye»(Luk 24,49). Er det dette Den hellige ånd er for oss? Hvis ikke må vi se på nytt på den gaven vi har mottatt, og oppdage dens potensial. Det er Ånden som gir kraft til tjeneren i Jesajas tekster, som gjorde Jesus fra Nasaret og de første disiplene i stand til å utføre det oppdrag de hadde fått – og slik skal det være for oss.

Fra disse tekstene lærer vi også hva som er vårt oppdrag: Vi skal være lys (Jes 42,6; 49,6); vi skal bringe helbredelse og helhet (42,7;53,5); vi skal bringe frihet til de undertrykte (42,7); vi skal bringe rettferdighet til dem som lider urett (42,1). Som tjeneren kommer vi til tider til å oppleve motløshet (49,4) og motstand (53,3). Men vi lærer samtidig fra disse tekstene hva som skal være vår holdning når vi møter dette (50,5–6; 53,7). Tjenerens lidelse, Jesu lidelse, var forløsende – og det kan vår egen lidelse også være hvis vi tar imot den og bærer den med tillit til den Gud som skaper nytt og herlig liv ut av skam, ydmykelse og død.

Jeg setter min lit til deg, Herre

Det er bare om vi har en dyp tillit til Gud at vi, som Jesus, fritt kan begi oss til Jerusalem og frivillig overgi oss til Gud uansett hvilken situasjon som venter oss. Det er en reise vi må foreta mange ganger i løpet av livet – kanskje til og med daglig, helt til vår siste reise bringer oss hjem til Faderen.

Det er bare dersom vi har en dyp tillit vi kan tro at Gud *på en eller annen måte* vil skape liv ut av en fryktelig død, og herlighet ut av skam og ydmykelse – selv om vi nå ikke vet hvordan og det kan virke som om Gud har forlatt oss.

Den beste hjelpen til å utvikle en tillitsholdning, kan vi finne i Salmene. Merk at det finnes uttrykk for tillit i hver eneste responsoriesalme i Den stille uke, selv når salmisten beskriver intens personlig lidelse (se for eksempel responsoriesalmene til palmesøndag og langfredag). Det er nettopp ved å uttrykke tillit til Gud at en tillitsholdning blir formet og opprettholdt. Slik var det for Jesus – som evangeliene forteller bad Salme 22 og salme 31 selv da han hang på korset (se Matt

27,46; Luk 23,46). Slik kan det bli for oss hvis vi gjør disse Guds ord til våre egne i bønn. De er virkelig bønner for reisen til Jerusalem, bønner for vår reise til Faderen.

Les og hør

Denne stille uke, les og hør skriftene, ikke bare som noe som handler om Jesu reise, men som handler om din egen. Hør ditt eget kall til å være tjener; hør oppdraget du er gitt. La tillit til Gud slå rot i deg slik at den kan holde deg oppe i tider med nedslåthet og lidelse. Hold blikket festet på Jesus, som har gått foran oss og som leder oss hjem til Faderen – og som allerede nå deler med oss den herlighet som er hans.

UENDELIG KJÆRLIGHET

– fastetiden og påskens hellige triduum med Salmene

Sr. Anne Elizabeth Sweet står bak refleksjonene i denne andaktsboken for fastetiden og påskens hellige triduum. Tekstene er basert på dagens responsoriumsalme fra messen.

MEDALJONGER • RØKELSE • MUSIKK • TAUTRASÅPER/-KREMER

ST. OLAV
ST•OLAV BOKHANDEL

Nyheter bok:

System Sofie OP:

Till man och kvinna skapade han dem
En introduktion til kroppens teologi

Artos kr 270

Nå på svensk:

Georg Bernanos:
Prästmans dagbok
Artos kr 260

Vi har gavene til dåp, 1. kommunion, ferming, bryllup – små og store anledninger

Åpningstider:

Tirs–fre 10.00–17.00 (Man stengt)
Lør 11.00–15.00
Søn 12.30–15.00

AKERSVN. 14
0177 OSLO
TLF. 23 21 95 55

nettbokhandel: stolavbok.no

Fasteaksjonen 2014

Felles ansvar for en bedre framtid

Av Kristian Jahren Øvretveit, Caritas Norge

Hvert år bruker Caritas fastetiden til å sette fokus på temaer vi arbeider med, samt ett eller flere av våre prosjekter gjennom Fasteaksjonen. I år handler Fasteaksjonen om to av sosiallærens grunnprinsipper, solidaritet og subsidiaritet, og om vårt felles ansvar for å skape utvikling og bygge en bedre framtid for alle. Men hva reduserer egentlig fattigdom, og hva skaper utvikling? Hvordan kan vi best hjelpe dem som har minst?

Erfaringer viser at «feil» type bistand i verste fall kan øke nøden. Det finnes flere eksempler på bistandsprosjekter som har ført til passivitet og gjort mottakerne avhengig av kontinuerlig hjelp. Andre ganger er ikke prosjektene tilpasset lokale forhold.

For å sørge for at våre prosjekter fungerer involverer Caritas alltid lokalbefolkningen i beslutninger som påvirker deres liv. Våre prosjekter baserer seg på partnerskap mellom Caritas Norge og lokale organisasjoner, kirker og lokalsamfunn. Vi lytter til lokale behov og tilpasser våre prosjekter etter dette. Ved å gi enkeltmennesker og lokalsamfunn støtte til selv å

Foto: Caritas Zambia

Med hardt arbeid og startstøtte fra Caritas har Stabin Katebe nå fem fiskedammer.

finne løsninger, gir vi dem ansvar og mulighet til selv å bedre sin framtid og skape utvikling. På denne måten bruker vi en kombinasjon av solidaritet og subsidiaritet i praksis!

Under er to historier der mennesker har endret sin og sin families framtid gjennom en kombinasjon av hjelp fra Caritas og hardt arbeid.

Han brukte noe av overskuddet til å utvide sin lille bedrift med flere fiskeoppdrettsdammer. I dag har han fem dammer og har også laget en grønnsakshage og plantet banantrær.

– Inntektene fra disse virksomhetene har endret mitt og min families liv fullstendig. Vi har mer enn nok mat, og jeg har fått muligheten til å sende min datter tilbake på skolen. Sønnen

For å sørge for at våre prosjekter fungerer, involverer Caritas alltid lokalbefolkningen i beslutninger som påvirker deres liv.

Entreprenørskap i Zambia

Stabin Katebe er en 55 år gammel mann som bor i landsbyen Kandeke i Zambia. I 2010 fikk han støtte av Caritas til å bygge en dam til fiskeoppdrett. Han måtte bygge dammen selv, men fikk utstyr og fiskeyngel til å komme i gang av Caritas.

– Det var hardt arbeid å bygge dammen, forteller Stabin. – Mange trodde at jeg ikke ville klare det, og noen lo til og med av meg, men jeg var veldig bestemt på at jeg skulle få det til, fortsetter han. Det harde arbeidet viste seg å lønne seg. – Jeg ble veldig glad da jeg trakk opp den første fangsten og så hvor bra resultatet var, sier Stabin.

min har dessuten tatt utdanning som *medical officer* (en mellomting mellom sykepleier og lege), forteller han. – Takket være hjelpen fra Caritas og hardt arbeid går familien min en lys framtid i møte.

Ut av kriminalitet i Honduras

«Manuel» er 21 år og kommer fra Honduras. Landet regnes som et av verdens mest voldelige, og «Manuel» bor i en av de mest voldelige byene i landet, San Pedro Sula.

– Jeg har vært involvert i mer eller mindre alle sider ved narkokriminaliteten, forteller «Manuel». – Jeg startet med å holde vakt og overlevere beskje-

Foto: Caritas Norge

der da jeg var 12 år. Innen jeg hadde rukket å bli 16, hadde jeg også drevet med både transport og salg av narkotika. Etter hvert ble også vold en del av jobben min, forteller han. I frykt for overfall fra rivaliserende gjenger var «Manuel» alltid bevæpnet, også på skolen. Selv om han aldri følte seg trygg, var løfter om store penger fristende, og han sluttet etter hvert på skolen. En dag fikk han besøk fra Caritas, som kom med tilbud om å bli med i et prosjekt knyttet til voldsforebygging.

– Jeg var allerede på leting etter en vei ut av kriminaliteten, så jeg ble med i prosjektet, sier han. Gjennom kurs og

Foto: Caritas Internasjonals

aktiviteter i regi av Caritas har «Manuel» oppdaget nye evner, og han har gått tilbake til skolebenken.

– Jeg håper på å kunne bli revisor når jeg er ferdig, avslutter «Manuel». I stedet for å leve i frykt for sitt eget liv har han nå store fremtidsplaner, og han jobber hardt for å oppfylle dem.

Du kan bidra!

Les mer om fasteaksjonen på caritas.no. Støtt Fasteaksjonen ved å gi et bidrag på Caritas' hjemmesider, eller benytt kontonummer 8200.01.93433. Husk å merke innbetalingen med «Fasteaksjonen».

Du kan også gi et bidrag via SMS ved å sende CARITAS til 2090 (kr 100,- per SMS).

FASTEAKSJONEN 2014

”Felles ansvar for en bedre framtid”

Støtt Fasteaksjonen!

Fasteaksjonen 2014 setter fokus på vårt felles ansvar for å skape en bedre framtid for alle.

Les mer om aksjonen og gi et bidrag på www.caritas.no. Du kan også gi et bidrag ved å sende SMS med kodeord **CARITAS** til 2090 (kr 100,- per SMS) eller benytte kontonummer **8200.01.93433**. Merk bidraget ”Fasteaksjonen”.

Takk for ditt bidrag!

Et segl for vår tid?

Ståle Johannes Kristiansen
& Peder K. Solberg (red.)

SEGL (årgang 2013)

St. Olav forlag 2013
284 sider, 329 kr

Norske katolikker har, kan man ane, et ideal for hvordan man skal by seg fram i offentligheten. Synlig, men ikke for oppsiktsvekkende. Til stede, men absolutt ikke prangende.

Til å regne med, men ikke nødvendige i de mange opptellinger av kjønn, tall og landsdel som hører med i nordmenns påpasselighet med å «få med alle». Katolikker trivs best litt i bakgrunnen, kanskje.

Likevel: Vi liker å tenke på oss selv som en faktor. Det katolske islett, vi vil gjerne at det skal finnes og være synlig i samfunnet. Og vi kroer oss når de fremtredende blant oss står frem i media og målbærer det katolske syn.

Hva står vi så for? Og hvor, når vi vil markere oss for verden?

Bred antologi. *St. Olav* holder oss løpende oppdatert, skjønt mer internt enn utadrettet, slik formålet må bli med sammenslutningen med *Broen*. SEGL, den fyldige årboken som i dobbelspaltet prakt og særpreget layout nå er kommet med sitt nummer to, holder derimot stilen som katolsk kildekrift, med mange av de samme forfatterne som i *St. Olav*, men nå med anledning til å gå i dybden. Med artikler om tro, filosofi og kirke, om kultur og kunst og trender får vi svaret, om noen skulle

ønske det, på hva katolikker står for i sin samtid. Her er artikler om det meste, skrevet av de beste, for de fleste, kort sagt en bred antologi som spenner fra filosofiske til kirkepolitiske emner, med kjente og ukjente temaer og personer kyndig kommentert og analysert.

La oss se etter de gjennomløpende linjer vi også kan finne i denne samling. Med rundt 35 artikler delt i seks-syv emner, pluss bokanmeldelser, er det vel noe som går igjen?

Tematiske linjer. Selvfølgelig – 2013 var året da vi fikk en ny pave. Benedikt XVI og Frans I går derfor igjen, med skiftet fra den lærde, tyske teologi til den karismatiske, krysskulturelle nyenkelhet som en forandring mer enn i stil, skulle man tro. Jeg hadde særskilt glede av Maria Sammuts bidrag om Benedikt i årboken, mens Andrea Torniellis skildring av konklavet som innsatte Frans, er et godt valgt i den mengden av utenlandske analyser som etter hvert kommer opp om den nye paven og hans bakgrunn, ikke minst under Den skitne krigen i Argentina.

Det er også noen jubileer i 2013. Kirkegaard ville ha fylt 200 år, kvinnestemmeretten er 100, og femti år er gått siden Vatikanconsilet foretok sin

Her er artikler om det meste, skrevet av de beste, for de fleste, kort sagt en bred antologi

berømte «aggiornamento», den som ble så mye mer enn en ajourføring av Kirkens plass i tiden, snarere ga den Kirken en ny rolle i verden. Vår årbok tangerer alle disse jubileene. Vatikanconsilet gjennom eksplisitte bidrag av Ole Martin Stamnestrø, Bernt Oftestad og Arne Fjeld, samt gjennom flere andre bidrag. Er det femtiårsjubileets ytre ramme, eller en dypere uro over Kirkens rolle i verden, som ligger bak?

Kvinnestemmeretten er tematisert i et par bidrag, pussig nok ved opptrykk av et intervju i *Aftenposten* fra 1909. Ellers noterer jeg meg som en hemmelig markering de mange fremragende artikler rundt om i boka av dominikanerinnene fra Katarinahjemmet, Else-Britt Nilsen, Anne Bente Hadland, Ragnhild Marie Bjelland – katolske kvinner til å regne med.

Kierkegaard. Men særlig er det Kierkegaard-jubileet som har inspirert SEGLs redaksjon – med introduksjonsartikkel, portrett og tallrike sitater av den geniale danskens lysende paradokser, spredt rundt på nesten 20 steder i årboka. Ståle Johannes Kristiansen og Peder K. Solbergs lille begrunnelse for hvorfor, deres forklaring av temaet Kierkegaard og katolisismen, er interessant og opplysende; man skulle nesten ønske seg dette mer utførlig behandlet, etter som det tematiserer den angivelige distanse mellom nordisk protestantisme og global katolisisme, og mellom eksistensfilosofi og klassisk teologi.

Ved siden av disse krysslinjer finner vi tallrike enkeltartikler og tematiske bolker; om bønn og spiritualitet, om kirkehistorie, musikk og liturgi, for å nevne de viktigste. Noe vil representere gjensyn med kjente og kjære ånder, som Gunnar Danbolt om Chagall, eller opptrykket av klassikerne som Chesterton og Thomas More. Andre vil kanskje åpne nye dører for leseren, som Erik Vardens presentasjon (jeg kaller den det) av Andrei Makine. Omtalen av denne russiske samtidsdikter er å finne inne i forfatterens lærde eksposé over 300-tallsfaderern Athanasius fra Alexandria, så ingen skal si at det ikke er vingspenn blant norske katolikker.

Idéhistorisk orientering. Blix, Piaff, Tolkien, Newman, Sunniva, Grundtvig – ja, SEGL viser i det hele tatt at norske katolikker inspireres av mange kilder, og at de har sin egen fortolkning av den store, europeiske kulturtradisjon. En grunnleggende idéhistorisk orientering løper gjennom dette bind av årboken, og viser at katolikker deler interesser med andre. I neste årsskrift, i 2014, kan man kanskje forvente en behandling av den gjennomgripende sekularisme som bringes opp i dagen ved grunnlovsjubileet og revisjonen av 1814? I så fall kan vi kanskje få demonstrert at vi også lever i vår egen, vanskelige tid!

Hans Fredrik Dahl

Olsok 2014

Be for oss, Hellig Olav, Norges evige konge
Du som kristnet folk og land,
Kristi tjener, kong Olav
Be for oss, Hellig Olav, Norges evige konge

Den katolske kirkes olsokfeiring i Trondheim og på Stiklestad

VI FEIRER DEN UNGE OLAV HARALDSSONS OMVENDELSE OG DÅP I ROUEN 1014

Lørdag 26. juli

- 10.25 Rutebuss nr. 46 Tiller-Sandmoen fra Prinsen kino vis à vis St. Olav kirke. Vi besøker det nye Birgittaklosteret på Tiller (11.00–13.00). Søstre viser oss rundt i klosteret og forteller om den hellige Birgitta og om sin orden.
- 14.00–16.00: Katolsk «Vandring med Olav til Kristus». Ved p. Egil Mogstad og kantor Ulf Schancke. Avsluttes med bønn. Start fra Lilletorvet.
- 16.15–18.00 Åpent hus i St. Olav domkirkes foreningslokale, nede bak tidligere St. Olav domkirke.
- 16.15–18.00 Anledning til skriftemål. Utdeling og salg av olsokmateriale i St. Eystein bokhandel i foreningslokalet.
- 18.30 Åpningsmesse i Ilen kirke, ved biskop Bernt I. Eidsvig Can.Reg.
- 19.30 Åpent hus og sosialt samvær i St. Olav domkirkes foreningslokale! Tilbud om varm mat og drikke

Søndag 27. juli

- 11.00 Egen buss utenfor St. Olav domkirkes tomt. Liturgiske ledere: p. Egil Mogstad og kantor Ulf Schancke.
- NB: Påmelding innen 20. juli!**
- 13.00 Prosjesjon fra Teglværkstomta til gamle Stiklestad kirke (1 km)
- 14.00 Pontifikalmesse i gamle Stiklestad kirke ved biskop Bernt Eidsvig og biskop Berislav Grgic. Etter messen prosjesjon til Olavkapellet. Avsluttes med Olavslitaniet og velsignelse.
- 16.30 Felles middag på Stiklestad. NB: Må bestilles på forhånd. Mat kan også kjøpes i kafé/kiosk på området.
- 18.30 Retur til St. Olav domkirke, Trondheim. De som vil se nattforestillingen av Spelet om Heilag Olav, kan bli igjen på Stiklestad. Det går buss tilbake til Trondheim om natten, etter Spelet (bør bestilles på forhånd!).

Mandag 28. juli

- 09.30 Buss til Munkeby og Tautra Mariakloster fra holdeplass Prinsen kinosenter, retning sentrum. NB: Påmelding innen 20.7.!
- 11.30 Pontifikalmesse utenfor Munkeby Mariakloster, med biskop Bernt Eidsvig. Preken ved Fr. Joël Regnard OCSO. Etter messen drar vi videre til Tautra
- 14.30 Middag i Klostergården ved de gamle ruinene på Tautra. Bestilles ved påmelding til turen!
- 16.00 Buss/spasertur til Tautra Mariaklosters besøkssenter. Utstilling. Salg av såper og kremer.

HØYTIDEN FOR OLAV,

NORGES VERNEHELGEN, KONGE OG MARTYR

- 17.30 1. vesper i klosterkirken på Tautra Mariakloster. Retur med buss til Trondheim umiddelbart etter 1. vesper.
- 20.00 Åpent hus i foreningslokalet. Tilbud om varm mat og drikke.

Antemensale til nye St. Olav kirke i Trondheim, malt av sr. Else Marie Nordland OP.

Tirsdag 29.7.

- 11.00 Åpent hus i foreningslokalet
- 12.00 Olsokforedrag ved p. Egil Mogstad. «Den unge Olav» - en forberedelse til 1000-årsfeiringen for den unge Olavs omvendelse og dåp i Rouen i 1014. Sted: Foreningslokalet.
- 14.30 Pontifikalmesse i Nidaros domkirke, med biskop Bernt I. Eidsvig og biskop Berislav Grgic. Preken ved p. Egil Mogstad.
- 19.30 Felles avslutningsmiddag i foreningslokalet.
- NB: Påmelding innen 20. juli.**

Praktisk informasjon:

For påmeldinger og mer informasjon, kontakt: Åshild Kofoed, ashild@kofoed.no (977 31 733) Anne-Merete Edsberg, anne.m.edsberg@gmail.com (482 83 597) Påmelding registreres ved innbetaling til Den katolske kirke Trondheim stifts kontronr.: 4202.52.83133. Vennligst skriv hva innbetalingen gjelder.

Påmeldinger innen 20. juli for:

Stiklestad (27. juli)

Buss, tur/retur fra St. Olav domkirke: Voksne kr 250.-; Barn 100,-
Middag på Stiklestad: Sodd kr 290.- pr. pers.

Klostertur (28. juli)

Buss, tur/retur fra St. Olav domkirke: Voksne kr 450.-; Barn kr 200,-.
Middag i Klostergården: Voksne kr 245.-; Barn kr 115,-.
Avslutningsmiddag (29. juli)
Voksne kr 150; Barn kr 50.

Spelet om Heilag Olav på Stiklestad:

Nattforestilling, alle dager kl 23.00. Spesialpris for Den katolske kirke, kr 425,- pr. person
Trondheim Turbuss setter opp buss fra Trondheim til Stiklestad, med retur etter Spelet.
Billetter til Spelet om Heilag Olav bestilles hos Trondheim Turbuss (73 57 00 00) og hos Stiklestad Nasjonale Kultursenter (74 04 42 00/ stiklestad@snk.no).

Forslag til overnatting i Trondheim:

Birgittaklosteret, Tiller: post@birgitta.katolsk.no/ 72 89 40 00
Comfort Hotel Park: co.park@choice.no/ 73 83 39 00
Nidaros Pilegrimsgård: post@pilegrimsgarden.no/ 73 52 50 00

Menighetsvalfart til olsok?

Både menigheten på Hønefoss og menigheten i Kristiansand arrangerer tur til olsok i år. Det samme gjør NKKE.

Tung debatt

Av Bjørn Are Davidsen

Vi hører ikke bare høylydte protestsanger når temaet er tro og vitenskap, vel så ofte kommer halvkvedede viser. Så er det bare å legge til refrenget om Den store krigen mellom Kirken og vitenskapen. Uansett hvor godt historikere kjenner realitetene, kjenner leserne myten bedre.

Dette gjelder også et ellers bra oppslag i *Fri Tanke* om opplysningsfilosofen Voltaire (1694–1778): «Voltaire introduserte Newton til Frankrike, og skrev en introduksjon som gjorde Newtons fysikk stueren i Frankrike. Men med tanken om at det fantes en tyngdekraft i jordas kerne, kom han også på kant med ... [det] religiøse verdensbildet.»

Religiøs tyngdekraft? Selv noe så opplagt som tyngdekraft var i strid med det «religiøse verdensbildet», altså – siden vi snakker om Frankrike – med Den katolske kirke. Det stemmer at det fantes en debatt, men hva handlet den egentlig om? Må man ikke være ganske så religiøs i hodet for å motsette seg en tyngdekraft «i jordas kerne»? Ja, muligens, hvis det var spørsmålet. Men det var det ikke. I realiteten handlet det om to måter å oppfatte hva som fikk planetene til å bevege seg.

På den ene siden sto tradisjonen etter Descartes (1596–1650). Han mente at bevegelse krevde at man måtte dytte eller dra, omtrent som man beveger en vogn. Planetene måtte være i kontakt med annen materie. Selv om verdensrommet så ut til å være tomt, besto det i virkeligheten av virvler av tynn masse.

På den andre siden var altså Isaac Newton (1642–1727), som mente planetene var påvirket av en fjernkraft – gravitasjon. Han utviklet matematiske lover og metoder for å beskrive hvordan kraften virket. I Frankrike ga dette flere utfor-

dringer. For det første kunne usynlige krefter som virket over avstand, minne om magi og var altså dårlig vitenskap. For det andre var Newton engelskmann.

At en radikaler som Voltaire fremmet Newton, ble et stykke på vei tatt som politisk protest. At Kirken en periode lente seg mot Descartes, handlet mindre om teologi enn nasjonal stolthet. Intet verdensbilde ble truet av Newtons bevegelseslover. Ingen læresetninger gjorde at man foretrakk virvler fremfor gravitasjon.

Hvordan kan vi være så sikre? Mislikte ikke Kirken at noen satte spørsmål ved etablerte sannheter? Selvsagt fantes prester og kardinaler som syntes dårlig om radikale forestillinger, den gang som nå. Men det betydde ikke at Kirken som sådan motsatte seg Newton. Tvert imot ser vi at den som mer enn noen innførte hans tenkning i Italia, hadde personlig støtte fra paven. Og var noe som mange sikkert vil oppfattes som en radikal forestilling – nemlig en kvinnelig fysiker.

I Frankrike ga dette flere utfordringer. For det første kunne usynlige krefter som virket over avstand, minne om magi og var altså dårlig vitenskap. For det andre var Newton engelskmann.

Nå betyr ikke dette at det var fullt så radikalt for Kirken som man kanskje skulle tro. Det var en lang tradisjon for lærde kvinner i ledende roller, spesielt i klostre. Mange av disse drev da også med ulike former for vitenskap.

Laura Bassi. Den vi snakker om her, er mer bestemt Laura Maria Caterina Bassi (1711–1778). Hun lærte seg latin og fransk av sin fetter, som var prest. Hennes kunnskap og intelligens forbløffet. Medisiprofessoren Tacconi var så imponert at han underviste henne på fritiden.

Laura Bassi utmerket seg på områder som biologi, naturhistorie og medisin. Hennes evner vekket den sterkt vitenskapsinteresserte kardinalen Prospero Lambertinis (1675–1758) oppmerksom-

het, og han oppmuntret henne til å arbeide videre med naturfilosofi. Resultatet var at hun ble professor i anatomi i 1731 ved universitetet i Bologna, 21 år gammel. Hun ble medlem av det italienske vitenskapsinstituttet året etter – og året deretter leder.

Barnefødsler reduserte hennes mulighet til å forelese ved universitetet – sammen med formelle begrensinger, som etter hvert ble overprøvd, mye takket være begeistrede studenter. Bassi fortsatte likevel å undervise i sitt eget hjem, sammen med ektemannen som også var fysiker. Etterhvert dreide interessen hennes seg over til newtonsk fysikk, som hun var toneangivende i å få innført ved italienske universiteter.

Paven. Men så var det altså paven. Om-talte kardinal Prospero Lambertini var blitt pave i 1740 under navnet Benedikt XIV. Han opprettet i 1745 en gruppe eliteforskere kalt Benedettini, som skulle bestå av 25 medlemmer. Ikke uventet ønsket Laura å bli med i gruppen, men møtte sterk motstand fra flere av forskerne. Redningen ble hennes gamle støtte, som utnevnte henne som eneste kvinnelige medlem.

Det bør ikke overraske noen at hun tredivet år senere, i 1776, ble den første kvinnelige professor i fysikk i Europa. Ektemannen? Han ble hennes assistent.

Da Laura Bassi døde i 1778, hadde hun et rykte og en posisjon som gjorde det langt lettere for kvinner å bli fysikere. Dessverre havnet hun likevel i glemmeboken, antagelig godt hjulpet av at myten om Den katolske kirke som vitenskapens verste fiende, vokste så kraftig på 1800-tallet.

Dermed er i stedet en heller antikatolsk fysiker som Marie Curie (1867–1934) blitt stående som den store kvinnelige fysikkpioneren. Ikke minst fordi hun var den første som fikk to nobelpriser, i fysikk (1903) og kjemi (1911).

Hadde Alfred Nobel levd på 1700-tallet, var det nok heller Bassi vi ville husket for nobelpriser. Når det ikke skjedde, får vi nøye oss med å takke henne for at så mange kvinner er blitt fysikere, selv uten å kjenne paven.

Organising institutions:

- OESSH, Norway
- MF
- The European Council, the Education Department
- The European Wergeland Center
- The Catholic Diocese of Oslo
- The Congregation of Catholic Education

Ordo Equestris Sancti Sepulcri Hierosolymitani
Magistral Delegation of Norway

www.oessh.no

International Colloquium

Education for Peace?

30 April 2014

se www.mf.no for mer informasjon

NUK søker etter vertsfamilier

Norges Unge Katolikker søker etter vertsfamilier for to ungdommer fra Honduras som skal være med på et utvekslingsprosjekt mellom NUK og Caritas Honduras. Utvekslingen foregår fra august til desember 2014. Prosjektet handler om å øke ungdoms sosiale og politiske deltakelse. Som vertsfamilie får dere muligheten til å bli kjent med en helt annen kultur. Å være vertsfamilie innebærer å åpne sitt hjem for et ungt menneske fra et annet land og feire jul med kandidaten. Vi er åpne for alle familier, og det viktigste er at dere ønsker å gi ungdommen en positiv opplevelse. Synes din familie at dette høres spennende ut, eller dere har spørsmål, ta kontakt med organisasjonskonsulent Kim Anh Le, tlf: 23 21 95 46 eller epost: kimanh@nuk.no.

Kan ekteskap læres?

Av Elzbieta Schjetne,
Pastoralavdelingen, Oslo katolske bispedømme

Ekteskapsforberedende kurs anbefales alle par som vil gifte seg i Den katolske kirke. Kurset omfatter en rekke aspekter ved ekteskapelig samliv. Det innbys til å reflektere over forskjellige temaer, både som par og i plenum. Her tar jeg for meg noen utvalgte momenter i det å skape lykkelige forhold.

Det er en kunst å finne seg fullt til rette i et annet menneskes liv. For ekteskapsdel er det snakk om en forpliktelse til en varig relasjon, helt til livets slutt, på godt og vondt. Statistikk viser imidlertid at mange ikke klarer dette. Kan det skyldes at våre drømmer er i grenselandet til det utopiske? Eller blir det vanskelig å prioritere ekteskapet når vi står foran ulike valgmuligheter – yrkeskarriere, verdensomspennende reisetrang, interesser og hobbyer som vi ikke klarer eller ønsker å legge til side?

Hver for oss og sammen

Ved begynnelsen av et forhold er det neppe slik at mannen spør sin utvalgte om hun ønsker å gifte seg også med hans lidenskapelige hang til fjellklatring. Heller ikke hun vil nødvendigvis si helt fra starten at hennes kjære, ensomme mor *må* flytte inn for å bo sammen med de nygifte. Livet er komplekst, samlivet til tider vanskelig.

Vår tids mennesker er individualister. Den yngre generasjon har åpen adgang til «hele verden» ved et tastetrykk på pc'en. Men: I et forhold er det ikke nødvendig å slippe til hele verden. Det er nødvendig å slippe til *den andre*, ham eller henne. Jeg har mine behov, og du har dine. Hvis vi blir sammen, greier vi da å la den andre få bevare og dyrke noe som er viktig for ham/henne og som kun forblir deres eget?

Greier vi samtidig å skape noe helt nytt sammen som blir felles og over-

stiger det prosaiske og nødvendige vi må ordne og passe på kontinuerlig, de plikter som vi kan og må dele mellom oss? Klarer vi å skape et dypt fellesskap i den sfæren av vårt samliv der vi kan lære oss å fungere som en enhet i gjensidig tillit og er i stand til å hente glede i en trygg overbevisning om at «fordi

supplerer og utfyller hverandre så langt vi kan.

Derimot, når to personligheter utstyrt med sterk vilje og motstand mot å tilpasse seg, ønsker å dele livet med hverandre, vil det lett kunne oppstå konflikt, sjalusi, misunnelse og kanskje

Ved begynnelsen av et forhold er det neppe slik at mannen spør sin utvalgte om hun ønsker å gifte seg også med hans lidenskapelige hang til fjellklatring.

jeg kan regne med deg og du kan regne med meg, så er vi der for hverandre?»

Denne innstillingen mellom to gir kraft til å stå i hverdagen. De fleste av oss må håndtere hverdager. Det er i de gjensidige følelser for hverandre at vi kan hente lyst og energi til å gjøre pliktarbeidet for å eksistere i den virkelige verden.

Opphøyd og prosaisk

Fra en begynnende fase av hjelpeløshet vis à vis det helt nye – et felles hjem – kan vi gradvis forvandles til hverdags eksperter, mennesker som fungerer godt i det praktiske i en vanlig hverdag. Det er gjerne i slike øyeblikk – når vi deler og får, og noen ganger slipper unna noe som er altfor utfordrende – at vi opplever verdien av å leve i dette fellesskapet, fordi den andre kan noe bedre enn meg. Vi blir et team som

sykdom. Når to meget ambisiøse individualister er utstyrt med klare prosjekter for å realisere hver sin karriere, da er det stor sannsynlighet for at deres relasjon kan bli komplisert.

Tilpasningsevnen testes

På den profesjonelle arena, i yrkeslivet, vil ledelsen gjerne skaffe seg kunnskap om hvordan man best kan lede de ansatte, inspirere, samt stille krav til definerte mål og resultater. Ofte finner ledere frem til løsninger som hjelper både ansatte og ledelse til å fremme en kollegial atmosfære, øke arbeidslysten og samarbeidsviljen. Det finnes et rikt materiale innenfor *management – human resources*. Det er interessant og lærerik lektyre, og noen av de rådene vi finner i bøker og fagtidsskrifter om ledelse, egner seg godt for bruk hjemme.

På jobben er vi ofte flinke til å stramme oss opp, til å være disiplinerte og til å holde masken, mens vi ofte tenker at vi hjemme kan slippe tøylene og «være oss selv». Sant nok, hjemmet er også en fredelig havn der flere sider av oss enn de profesjonelle kan og skal komme frem. Men også i hjemmet kan vi av og til vinne på å ikke slippe alle tøylene. Vårt nye og felles hjem er ikke det samme stedet som vi selv var barn i en gang i fortiden. Det hjemmet forlot vi, helst som modne og bevisste voksne.

Å bli kjent med seg selv først

I det første hjemmet vårt, der vi selv var barn, fantes det noen som passet på oss og tok vare på oss. Når vi går inn i vårt samliv, har vi minnene våre med oss, og disse skaper forventninger. Dette gjelder forventninger som er grunnleggende, naturlige og som hører med til en god og trygg oppvekst. De handler om omsorg, beskyttelse, støtte fra de voksnes side – helt berettigede krav som voksne skal kunne oppfylle overfor sine barn. Dette er konstante verdier i livet. Man kunne også tilføye begeistring for oss som barn, opplevelsen av gleden hos våre omsorgspersoner fordi vi var til.

Men det er noen av oss som i vår barndom ble skuffet på disse områdene. Også disse menneskene har forventninger når de går inn i samliv. Hvilke mulige konsekvenser oppstår av forsømmelser, avvisning, uegnede avstraffelsesmetoder? Som voksne kan det ofte gi seg utslag i ubegrunnede, overdrevne forventninger. Disse kan være at vi i vårt kjærlighetsforhold håper at vår ektefelle – mannen eller konen – blir den som endelig vil gi oss alt det som vi så smertefullt savnet tidligere.

Behov for hjelp?

For det første er det ikke alltid slik at vår ektefelle aner hva vi aldri fikk, men burde ha fått. Noen ganger oppleves dette som skam- og tabubelagt. Men den gode ektefellen er ikke vår terapeut. Han eller hun er på søken etter partnerskap, opplevelse av jevnbyrdighet, og drevet av ønsket om å gi og få. Mannen ønsker ikke å være sin kones gode pappa, og kvinnen vil heller ikke ta på seg rollen som den snille moren til sin ektemann. De spesifikke rollene tilhørte helt andre personer, nemlig

de som viste oss, den gang vi var små, hvilke følelser de hadde for oss.

Forventninger og krav kan justeres

Det å vurdere vår egen barndom med et voksent blikk, kan hjelpe oss til ikke å ha uberettigede og feiladresserte krav og forventninger til vår livsledsager. I tillegg kan det gjøre det mulig å gjenetablere og forbedre vårt forhold til våre egne foreldre. Kanskje kan våre relasjoner med dem også forbedres for å muliggjøre en slags omplassering. Da kan vi gi våre foreldre et nytt ståsted i vårt eget voksne liv, og vis å vis våre egne barn, deres barnebarn. Nå er det vi selv som er blitt de hovedansvarlige for barna, våre barn. Det er ikke våre foreldre som bestemmer, ei heller de tradisjoner som de sverget til, eller deres overbevisninger, dersom de skulle være i konflikt med våre egne overbevisninger.

Har det vært vanskeligheter under oppveksten, så er det desto viktigere å være åpen om det med seg selv. Dette er viktig siden slik erkjennelse kan gjøre oss bedre i stand til å tilby noe helt annet til de barn som vi kommer til å bli foreldre til. Slik blir det lettere for oss å gi dem noe av det vi selv savnet mest som barn. En vanskelig begynnelse i livet betyr ikke fiasko i ekteskapet dersom vi vet hvor det fremdeles kan gjøre vondt. En dialog med en god lytter, gjerne utenfra, kan være til god hjelp.

Åpenhet for innspill

Går vi tilbake til råd som fremmer gode relasjoner i arbeidslivet, er det noen som passer godt hjemme: konfrontere omtentksomt mens en tenker nøye gjennom hvordan en best kan fremføre budskapet som støtter partneren i endring av oppførsel; ikke anta ting, men spørre, antakelser leder ofte til misforståelse og konflikt; ikke fokusere på den andres feil, men på seg selv og det en selv skal gjøre; ikke avbryte når den andre snakker – bli en god lytter.

Det er fristende å føye til at åpenhet for det vi kan få høre fra vår kjære, kan hjelpe oss å forstå hvilken innflytelse vi utøver på andre. Det kan lønne seg å la være å ty til selvforsvar, ved å forsøke å forklare, unnskyldte eller begrunne vårt eget synspunkt. Det kan lønne seg å se på en vurdering fra en annen som en

Fra biskop Berislav Grgić' kalender* 8

13/4	Palmesøndag, messe i Vår Frue, Tromsø
15/4	Presterådet, Konsultorkollegiet og oljevigselsmesse
20/4	Påskedag, messe i Vår Frue, Tromsø
21/4	2. påskedag, messe i Karmel, Tromsø
27/4	Vår Frue, Tromsø, pontifikalmesse i anledning helligkåring av Johannes XXIII og Johannes Paul II
29/4	Finansrådet
4/5	Ferming i Narvik
11/5	Ferming i Harstad
25/5	Ferming i Graz, Østerrike
29/5	Ferming i Alta
1/6	Ferming i Bjørnevatn
6/6	Pontifikalmesse, St. Eystein skole 10 år
8/6	Ferming i Tromsø
9/6	Ferming i Bodø
15/6	Ferming på Storfjord

*Å jour per 15/3

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender* 8

12–14/4	Trondheim
14/4	Oljevigselsmesse i St. Olav domkirke, Trondheim
15/4	Presteråd, konsultorkollegium og oljevigselsmesse i Oslo
17/4	Skjærtorsdagens messe
19/4	Påskevigilien
20/4	Påskedagsmesse
27/4	Messe i Trefoldighetskirken i anledning helligkåringene
1/5	Ordinasjon av diakon Øystein Lund
2/5	Investitur, Gravridderne
3/5	Ferming i Stavanger
4/5	Ferming i Haugesund
5/5	Visitat i Haugesund
9/5	Messe hos St. Elisabethsøstrene i Oslo
10–11/5	Ferming i Bergen
12–15/5	Møte i European Council of Religious Leaders i Genève
16–24/5	Klosterneuburg
26/5	Representantskapsmøte i Bibelselskapet
27/5	Konsultorkollegiet
28–30/5	København
31/5	Ferming i St. Johannes, Oslo
3/6	Innlegg på årsmøtet i St. Olavs venneforening
5/6	Katolsk-luthers samtalegruppe
7/6	Ferming i St. Olav domkirkemenighet, Oslo
8/6	Ferming i St. Olav domkirkemenighet, Trondheim
9/6	Ferming i Molde

*Å jour per 17/3

tjeneste og faktisk også vise takknemlighet for det.

Den engelske forfatteren Zadie Smith siterer poeten og ektemannen Nick Laird: «Tiden blir målt gjennom hva et menneske gjør med sin kjærlighet.»

Foto: St. Josef menighetsprest

Siden februar i år har St. Josef menighet i Haugesund en menighetssekretær i 40 % stilling: **Martha Ruiz Kyvik**. Martha er født i 1960. Hun er fra

Colombia, men vokste opp i Barcelona, Spania, og har vært bosatt i Haugesund siden høsten 2012. Hun er utdannet siviløkonom med mastergrad i *International Management*. Martha har nesten hele tiden arbeidet som selvstendig næringsdrivende og har mye arbeidserfaring relatert til å skape nye prosjekter og å lede, koordinere og organisere arrangementer og aktiviteter. Hun snakker flytende engelsk i tillegg til spansk og underviser av og til i spansk som fremmedspråk på fritiden. Hun er gift, har fire barn og har løpt fire maratoner (!).

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 13. mars 2014

Tirsdag 25. februar ble det avholdt årsmøte i *Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn* (STL), hvor det ble valgt inn nye representanter til Arbeidsutvalget (AU). Representantene for kommende periode er **Ingrid Rosendorf Joys** (Den katolske kirke), Lars-Petter Helgestad (Human-Etisk Forbund), Berit Hagen Agøy (Den norske kirke v/ Mellomkirkelig råd) og Anne Sender (Det Mosaiske Trossamfund), i tillegg til sittende leder av Samarbeidsrådet, Espen Lynne Amundsen (Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige).

Ingrid Rosendorf Joys, som satt i AU også forrige periode, er sammen med Lars-Petter Helgestad valgt inn for to år. Berit Hagen Agøy og Anne Sender er valgt inn for ett år. AU har ansvar for mange av Samarbeidsrådets løpende oppgaver og møtes ca. én gang i måneden.

trooglivssyn.no

Rolf Trolle Andersen er blitt tildelt storkorset av St. Gregor den stores orden. Trolle Andersen var Norges ambassadør til Den hellige stol, med base i Bern, i perioden 2009–2013. Biskop Bernt Eidsvig overrakte ordensinsigni-

Foto: Marius Tande/Katolsk.no

ene i en seremoni tirsdag 4. mars. St. Georg den stores orden deles sjelden ut til nordmenn. Sist det skjedde var da Lars Roar Langslet ble slått til kommandør med stjerne i 1980. I sin tale under overrekkelsen sa biskop Eidsvig blant annet: «Privilegier forbundet med ordenen finnes ikke – dvs. det finnes ett som ingen har benyttet seg av på en god stund, nemlig retten til å ride inn i St. Peterskirken. Insisterer mottageren på dette, vil jeg nok antyde at det kan bli den siste pavelige orden han nomineres for.»

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 4. mars/St. Olav

Den 1. mars kunne sr. **Anne-Lise Strøm OP** feire 50-årsjubileet for sine klosterløfter i en messe med biskop Bernt Eidsvig som hovedcelebrant. I messen fornyet sr. Anne-Lise sine ordensløfter (se bilde s. 4). Bredtvedt kirke var fullsatt for anledningen, som også ble en feiring av jublantens økumeniske engasjement med stor deltagelse fra langt utenfor katolske kretser, både i kirken og på mottagelsen etterpå. Biskop Eidsvigs preken med temaet «Ingen er alene med Gud» og en varm hilsen fra Oslo biskop Ole Christian Kvarme, kan begge leses på katolsk.no.

St. Olav

Foto: Marius Tande/Katolsk.no

Oslo katolske bispedømmes administrasjon er utvidet med to nye medarbeidere i mars 2014. Den 1. mars begynte **Catherine Nguyen** i Økonomi- og regnskapsavdelingen i Akersveien 5. Catherine er født i 1982 i Saigon, Vietnam, og kom til Norge i 1996. Hun fullførte sin regnskapsutdannelse i 2009 og skal primært

bistå bispedømmets menigheter med regnskapsførselen.

Foto: Marius Tande/Katolsk.no

Den 15. mars begynte **Marina Juranović** i husholdnings- og kjøkkenavdelingen i Akersveien 5. Marina er født i Nova Gradiška, Kroatia, og kom til Norge i år. Hun har en

fireårig utdannelse fra handelsskolen i Slavonski Brod.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 14. mars

Foto: Marius Tande/Katolsk.no

Fra 12. mars er **Helene de Mora** ansatt som menighetssekretær (50 %) i Maria-kirken menighet i Asker og Bærum. Helene er født 19. desember 1970 i Oslo. Hun er utdan-

net bibliotekar ved Høyskolen i Oslo 2009 og har jobbet som norsklærer for fremmedspråklige fra 2009. Hun snakker norsk, engelsk, fransk og spansk.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 14. mars

R.I.P

Pater Bruno Müller MSF

«Så skal dere se på oss som Kristi tjenere og forvaltere av Guds mysterier» (1 Kor 4,1)

Født: 7. april 1933 i Gambach am Main, Tyskland

Presteviet: 29. juni 1966

Død: 1. februar 2014 i Betzdorf, Tyskland,

Begravet: 7. februar 2014 på klosterkirkegården i tilknytning til Den Hellige Families kloster i Betzdorf

P. Bruno Müller virket i Nord-Norge 1972–1977.

*Requiem æternam dona ei, Domine!
Et lux perpetua luceat ei. Requiescat in pace. Amen.*

Utnevelser

Norsk Katolsk Bispe­råd

Den 14. februar har Norsk Katolsk Bispe­råd oppnevnt **Kjetil Bang-Hansen**, **Nils Heyerdahl** og **Heidi H. Øyma** til medlemmer av Liturgikommisjonen. Oppnevnel­sene gjelder for gjenværende del av kommisjonens inneværende mandatperiode, til og med den 13. januar 2015.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 20. februar

Trondheim stift

Biskop Bernt Eidsvig, apostolisk administrator av Trondheim stift, har den 17. februar utnevnt p. **Egil Mogstad** til kapellan i St. Olav domkirkemenighet i Trondheim, med virkning fra 26. januar 2014.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 21. februar

Oslo katolske bispedømme

Biskop Bernt Eidsvig av Oslo har den 25. januar 2014 utnevnt følgende personer til ekstraordinære kommunionsutdelere i St. Paul menighet i Bergen: **Tore Ludvig Olsen**, **Charles Sebastian**, **Hjørdis Danbolt**, **Anne-Kirsten Eek-Larsen**, **Anne Britt Høybye**, **Ton Nguyen**, **Ewa Siarkiewicz-Bivand**, **Jan Wilhelm Werner**, **Elisabeth Encinas**, **Willem von Erpecom**, **Erik Andvik**, **Albert Capati**, **Ronaldo Estrada**, **Angela Hasselgren**, **Bente Haukaas**, **Carole Husby**, **Józef Gorczycki**, **Jan Pajchel**, **Zbigniew Sieczkowski** og **Ewa Wierzbicka**. Utnevnelsene gjelder for tre år fra 25. januar 2014.

Den 17. februar 2014 har biskop Eidsvig utnevnt p. **Eystein Freuchen** til kapellan i 50 % stilling i Mariakirken menighet på Stabekk, med virkning fra 1. februar 2014.

Den 17. februar 2014 har biskop Eidsvig utnevnt p. **Teklehaimanot («Tekle»)** **Asfaha** til ansvarlig for sjelesorgen for eritreere i Oslo katolske bispedømme, med virkning fra 1. januar 2014.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 21. februar

Den 5. mars har biskop Bernt Eidsvig av Oslo gjenutnevnt **Kåre Hosar**, **Helge Lindberg** og **Joseph Voigt** til ekstraordinære kommunionsutdelere i Mariakirken menighet på Lillehammer.

Utnevnelsene gjelder for tre år, frem til 1.1.2017.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 8. mars

Biskop Bernt Eidsvig av Oslo har utnevnt **Gerard Tartaglia**, tidligere rettsvikar for de skotske bispedømmer, til rettsvikar for Oslo katolske bispedømme med ansvar også for stiftene Tromsø og Trondheim, fra 11. mars 2014 og for en periode på fem år. Erkebiskop Philip Tartaglia av Glasgow, vår nye rettsvikars bror, har godkjent utnevnelsen.

Rettsvikaren er født 29. mars 1961 i Dennistound, Glasgow, Skottland, og ble ordinert til prest 27. juni 1985. Han har svært omfattende erfaring både som menighetsprest og fra tribunalarbeid. Pastor Tartaglia har allerede besøkt Oslo og er kjent med vårt tribunals personale og rutiner. Han vil fortsatt være bosatt i Skottland, der han blant annet er sogneprest for to menigheter, men skal besøke Oslo med jevne mellomrom. Embetet som rettsvikar i OKB har stått vakant siden mgr. Ralph Browns død 6. januar i år.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 11. mars

Ved et dekret av 17. februar 2014 har biskop Bernt Eidsvig endret navnet på Nasjonalsjelesorgen i Oslo katolske bispedømme til *Innvandrer­sjelesorgen*. Navneskiftet trådte i kraft allerede 2. september 2013 da spørsmålet ble tatt opp på det årlige møtet for geistligheten i bispedømmet på Mariaholm.

*

Ved et dekret av 26. februar 2014 har biskop Eidsvig nedlagt bispedømmets kommisjon for interreligiøs dialog. Kommisjonen ble opprettet 15. oktober 2015. Dens oppgaver ivaretas nå av andre instanser i bispedømmet.

St. Olav

Vern om livet fra befruktning til en naturlig død

Bli medlem i
Menneskeverd

www.menneskeverd.no

Velkommen til prestevielse

foto: Arne Trondhjem

Den 1. mai prestevier biskop Bernt Eidsvig av Oslo diakon **Øystein Lund**. Prestevielsen finner sted i St. Olav domkirke i Oslo klokken 11.

Lund ble diakonviet i samme kirke 28. august i fjor.

Hjertelig velkommen!

St. Olav

Pavens bønneintensjoner

2014

April

Generell intensjon:

At alle regjeringer må fremme beskyttelsen av skaperverket og en rettferdig fordeling av naturressurser.

Misjonsintensjon:

At den oppstandne Herre må fylle hjertene til dem som blir prøvet av smerte og sykdom, med håp.

Mai

Generell intensjon:

At mediene må være redskaper i sannhetens og fredens tjeneste.

Misjonsintensjon:

At Maria, evangeliseringens stjerne, må lede Kirken i å forkynne Kristus for alle nasjoner.

Juni

Generell intensjon:

At arbeidsløse må få støtte og finne det arbeidet de trenger for å leve et verdig liv.

Misjonsintensjon:

At Europa må gjenoppdage sine kristne røtter gjennom de troendes vitnesbyrd.

En liten katolsk bønnebok

over 10 000 solgt!

149,-

Mer enn en vanlig bønnebok og kan brukes som en kondensert katekisme, med over 1000 bibelsitater og -henvisninger, typologisk oversikt, bibelordliste, tabell over Bibelens bøker, samt vanlige katolske bønner og messen på norsk og latin. Den lille boken foreligger nå i brunt, sort og rødt skinn, med lesebånd og gullsnitt.

www.stolavforlag.no

Bevaringspris til St. Johannes Døperens katolske kirke

Av Heidi H. Øyma

Foto: Kari Berge

Foreningen Gamle Sandefjord – en frivillig forening ledet av tidligere byplansjef Lars J. Nicolaysen – har tildelt Bevaringsprisen for 2013 til St. Johannes Døperens kirke. Overrekkelsen fant sted på foreningens årsmøte 26. februar.

Denne kirken ble bygget i 1917–1918 og ble tegnet av arkitekt Haldor Larsen Børve. Den var tidligere byens meto-distkirke. Prisen er en anerkjennelse for den ytre restaureringen som er gjort på kirken, som nå fremstår som en ungdomperle i bybildet.

På foreningens nettsted står det å lese:

«Foreningen Gamle Sandefjord synes det her er gjort en utmerket jobb og

ønsker å gratulere hele menigheten i St. Johannes Døperens Kirke med et flott resultat. Foruten oppussing av utvendige vegger og sinkarbeid, er også vinduer og dører skiftet og tilbakeført til sin originale farge. Alle håndverkere som har vært med, har gjort en flott jobb.»

Det er gjort omfattende arbeider på kirken. I perioden 16. april til 5. juli i fjor ble det gjort store reparasjoner på

fasade, tak og takrenner. Hovedinn- gangsdøren ble restaurert og øvrige dører og vinduer skiftet. Dessuten ble korset på klokketårnet restaurert. De totale kostnadene for dette beløp seg til nesten 2,2 millioner. Det er mye penger, men menigheten fikk i mars 2012 en vurdering fra byggteknisk sakkyndig som anbefalte å gjøre utbedringer raskt for å unngå enda større utgifter i fremtiden.

Arbeid pågår fremdeles

Men det er ikke nok å sette kirken i stand, den må også sikres mot kommende forfall. Noe av det viktigste som må gjøres, er å bli kvitt fuktproblemer i menighetslokalene i kjelleretasjen, ved å sørge for god drenering og bedre ventilasjon. Neste fase av oppgraderingen, som begynte 28. november og er planlagt ferdig ved utgangen av april i år, omfatter blant annet graving av nye grøfter, legging av nye dreneringsrør, fuktsperre på grunnmuren og fornyelse av hele rørsystemet for vann og avløp. Nye kommunale regler krever separat rørsystem for regnvann og kloakk.

Alle disse arbeidene var ferdige innen utgangen av januar i år. Gjenstående eksteriørarbeider omfatter bl.a. asfaltering samt opparbeiding og utbedring av hage-/parkareal.

Selv om fokus til nå har vært på utendørsarbeider, pågår det også utbedringer innendørs. Disse omfatter i første omgang toaletter og kjøkken, som totalrenoveres. Senere følger de øvrige menighetslokalene i kjeller. Selve kirkerommet trenger også en oppussing, men det er ennå usikkert når det kan bli prioritert.

Kostnadsestimatet for det pågående andre oppussingstrinnet er på en snau million.

En viktig støttespiller i finansieringen av oppgraderingen i Sandefjord er tyske Bonifatiuswerk. Menigheten er også glad for bidrag fra Norge, alt monner! Bidrag kan gis gjennom givertjenesten på donasjoner.katolsk.no (som gir mulighet for skattefordel for giveren), eller direkte til menighetens konto 1503.10.05369.

Hovedinngangen fremstår nå staselig.

Slik så arbeidet ut i juni i fjor.

Korset på klokketårnet er også restaurert.

Se flere bilder på katolsk.no

Dere leter etter Jesus

«Frykt ikke! Jeg vet at dere leter etter Jesus . . .» hilser engelen kvinnene som kommer for å se til graven den første dag i uken etter Jesu korsfestelse. Og han legger til: «Han er ikke her, han er stått opp, slik som han sa.» (Matt 28,5–6).

I sin bok *Jesus fra Nasaret, del II: Fra inntåget i Jerusalem til oppstandelsen* skriver pave Benedikt XVI: «Ukens første dag – den tredje etter fredag – er alt i Det nye testaments tidligste tid bevitnet som den kristne menighetens forsamlings- og gudstjenestedag (sml. 1 Kor 16,2; Apg 20,7; Åp 1,10).» Og han fortsetter: «Når man tenker over hvilken vekt sabbaten har i den gammeltestamentlige overlevering fra skapelsesberetningen av og fra de ti bud, er det klart at *bare en begivenhet av omveltende betydning kunne føre til å gi avkall på sabbaten og erstatte den med ukens første dag*. Bare en hendelse som gjorde et uutslettelig inntrykk på sjelene kunne utløse en *så dyp omstrukturering av ukens religiøse kultur*. Teologiske spekulasjoner kunne ikke ha frembragt dette. *For meg er feiringen av Herrens dag, som har vært del av den kristne menighet helt fra begynnelsen av, et av de sterkeste beviser for at det må ha skjedd noe ekstraordinært på denne dagen – oppdagelsen av den tomme graven og møtet med den oppstandne Herre.*»

Kors og oppstandelse. Et par sider senere skriver pave Benedikt noen tankevekkende ord om kvinnenes rolle i erfaringen av oppstandelsen: Som det var under korset «hvor det bortsett fra Johannes kun sto kvinner, så var også det første møtet med den Oppstandne tiltenkt dem. Kirken er i sin juridiske struktur grunnlagt på Peter og de elleve, men i Kirkens konkrete liv er det alltid kvinnene som åpner døren for Herren,

går med ham til korset og slik også får erfare den oppstandne ...»

Et lite tips til oss alle, eller? Å erfare den Oppstandne, det vil vi jo virkelig. Spørsmålet melder seg: Hvordan kan vi komme dit når vårt eget indre liv alt for ofte oppleves nettopp som en velfylt grav? Når vi i vårt innerste kanskje i mange, mange år bare møter nederlag? Når vårt liv i bakspeilet ser ut som en slagmark der våre gode forsetter ligger døde?

Svaret lyder: Vi trenger ikke bry oss om våre nederlag! Først nå kan vi jublende rope ut et takknemlig Alleluja! *På denne slagmarken dør nemlig vårt hovmod*, skriver flere åndelige mestere (p. Wilfried Stinissen, p. Franciszek Blachnicki m.fl.). Og de fortsetter: Om vi virkelig trodde på syndenes forlatelse, ville vårt kristne liv forandre seg. Vi skulle gå omkring mer oppreiste – ikke som syndfrie helgener, men som vanlige mennesker, som faller, er svake, men har lært seg hemmeligheten med å reise seg, altså Evangeliets hemmelighet; for Evangeliet er først og fremst en nyhet om syndenes forlatelse, om frigjøring.

Derfor, mens vi ber om Åndens lys til å lære å kjenne oss selv, trenger vi også å be om ydmykhet, om at vi kan ta imot oss selv og akseptere oss selv uten opprør og mismot, uten nervøse kramper. At vi med stor ro kan innse sannheten om oss selv, og med tillit, med tro, legge vårt liv i Jesu Frelserens hender. Erkjenningen av vår svakhet og begrensning er bare et utgangspunkt for å oppdage Guds makt.

Glede. I Lukasevangeliet 24,50–53 står det om Jesu avskjed med disiplene: «... han løftet hendene og velsignet dem. Og mens han velsignet dem, skiltes han fra dem og ble tatt opp til himmelen. De falt på kne og tilba ham. Så vendte de

tilbake til Jerusalem i stor glede. Siden var de stadig i tempelet og lovpriste Gud.» I den nevnte boken kommenterer pave Benedikt denne teksten med ordene: «Denne avslutningen forbauser oss. Lukas sier at disiplene var fulle av glede da Herren hadde gått fra dem for siste gang. Vi ville forventet det motsatte. Vi ville forventet at de satt rådløse og fortvilet tilbake. (...) Hvordan kan det forstås? (...) De er åpenbart sikre på at Jesus (...) er nærværende blant dem på en ny og mektig måte (...), at han nå er permanent tilstede blant dem, slik bare Gud kan være oss nær. (...) *'Himmelfart'* er ikke å forsvinne til en fjern sone i kosmos, men den er *den vedværende nærhet som disiplene erfarer så sterkt at den blir en kilde til varig glede.*»

Benedikt XVI minner oss på at *denne Herrens nærhet etter Jesus oppstandelse og himmelfart er tilgjengelig for oss alle* «... gjennom hele historien – alle steder ved den makt som overskrider tiden og rommets grenser. (...) Kirkens båt seiler også i dag i historiens motvind. (...) Men Herren er der og kommer til rette tid: 'Jeg går bort, og jeg kommer til dere igjen' – det er den kristne tillit, grunnen til vår glede.»

ST.
OLAV

Vi takker!

Per 10. mars er det kommet inn kroner 106 933 i gaver til St. Olav i 2014. Takk til alle våre givere!

